

Nenokavējiet! Līdz 25. augustam

«NOVADNIEKU» septembrim un līdz gada beigām var pasūtīt visas pasta nodaļās un pie lauku pastniekiem. Abonentiem septembrī tiks izlozēta «Lattelekom» balva, «Unibankas» un «Novadnieka» prezentācijas priekšmeti, IJ «Paula 3» torte, dāvanu kartes, ko piedāvā veikali «Rūķi», «Karina», «Gimenite», IJ «Volkovs», «Salanga», SIA «Gardums», IJ «Komar Karate Klubs Aglona».

Rožupi pārpludina kāzu mūzikas cienītāji

● Kurš no skatītājiem gan negribētu saņemt laimīgo sieviņu gaisā mestos ziedu pušķus? Skatītāju simpatiju pāris Sandra un Jānis Lazdāni (no kreisās) un Ludmila un Guntis Kalvāni laulībā dzīvo tikai pirmos mēnešus. Foto: G.Kraukle

Iau sesto gadu Līvānu novada Rožupes pagasta esādi pieskandina kāzu muzikanti. 17. augusta pasākumu šogad apmeklēja ap diviem tūkstošiem cilvēku.

Sestais kāzu muzikantu saiets, kura īpašie viesi šogad

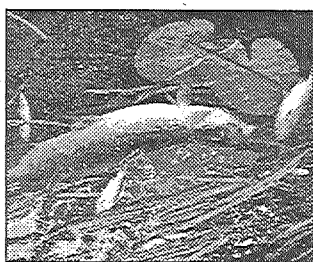
bija jaunlaulātie, gan apmeklētības, gan mūziķu aktivitātes ziņā pārspēja iepriekšējos. Dalību pasākumā pieteica 18 grupas — «Pēc pusnakts», «Laineri», «Kamēr vecie guļ», «Zenīts», «Līvānu neatkarīgie», «Daugavas vāra-

vas», Romualds un Aleksandrs, Tālis Lukjanskis un Uldis Rujuks, grupa «P.A.S.», «Vakarvējš», Aija, «Pēdējā iespēja», «Rasa-2», «A&B», «Knifs», «Jancis», grupa no Saldus un «Higinsoni». Bija arī trīs jaunie pāri,

kas apprecējušies pavisam nesen, — Uldis un Līga Rujuki, Ludmila un Guntis Kalvāni, Sandra un Jānis Lazdāni.

Turpinājums 5. lappusē.

Zivju bojāejas vaininiekus nav izdevies atrast

Feimankas upē zivju un citu dzīvo radību bojāejas cēloni pagaidām nav izdevies noskaidrot, tā «Novadniekam» ziņoja Daugavpils reģionālās vides pārvaldes Preiļu daļas vecākais inspektors Voldemārs Ivdris. Turpinās mīklaino upes piesārņotāju meklēšana.

«Novadnieks» jau informēja, ka 12., 13. un 14. augustā tajā Feimankas posmā, kas plūst cauri Sutru un Rožupes pagastiem, bija vērojama ziv-

ju masveida bojāeja, par ko redakcijas žurnālistiem stāstīja arī vietējie iedzīvotāji. Izbraucot uz vietas, žurnālisti kopā ar Sutru pagasta padomes priekšsēdētāju Antonu Znotiņu upē konstatēja beigtas zivis. Tāpat dienā Feimanku apsekoja Voldemārs Ivdris, kā arī reģionālās pārvaldes zivju inspektori.

Voldemārs Ivdris pastāstīja, ka Feimanka apsekota garākā posmā, sākot no Ančkiniem Vārkavas pagasta teritorijā līdz ietekai Dubnā. Vizuāli upes ūdenī piesārņojums 14. augustā vairs neticis konstatēts, bet pēc vietējo iedzīvotāju stāstītā, teica Voldemārs Ivdris, sanāk, ka nezināmas izcelsmes vielas ūdenī iekļušas 11. vai 12. augustā. Ūdens bijis duļķaini dzeltenīgā un gaiši brūnā krāsā, straume lejup nesusi milzīgu daudzumu zivju.

Kā teica Voldemārs Ivdris,

viņš pats par notikušo uzziņājis 13. augustā, kad par upes piesārņojumu pienācis fakss no pašu priekšniecības Rīgā. Esot vērsies policijā un aicinājis kārtības sargātājus kopīgi izbaukt pie upes, taču policisti bijuši mobilizēti kārtības nodrošināšanai Aglonā.

Tāpat dienā Voldemārs Ivdris ir pārbaudījis akciju sabiedrības «Preiļu siers» dokumentāciju, kas attiecas uz sūkļu izvešanu. Pēc ceļazīmēm, kas izrakstītas transporta līdzekļiem, ar kuriem pārvadā sūkalas, konstatēts, ka tās tiek nogādātas uz vairākām zemnieku saimniecībām, ar kurām siera ražotājiem noslēgts līgums. «Preiļu siers», pēc Voldemāra Ivdris domām, notikušajā nebūtu vainojams.

Daugavpils reģionālās vides pārvaldes Preiļu daļa ir sagatavojusi oficiālu vēstuli reģionālajai pārvaldei. Vol-

demārs Ivdris uzskata, ka šajā gadījumā ir jārikojas nopietni, un pārvaldei jāgriežas ar iesniegumu policijā, lai tā uzsāktu likuma prasībām atbilstošu izmeklēšanu.

No tūri cilvēciskā viedokļa raugoties, tik apdzīvotās teritorijās, kādas ir gar Feimankas krastiem, nav iespējama tāda situācija, ka vietējie iedzīvotāji nezinātu, kas notiek pie upes. Laucinieki ir vērtīgi ļaudis, kas vienmēr seko notiekošajam savā īpašumā un pieskata arī kaimiņu teritorijas. Nav iedomājams, ka tik nopietnas ūdens piesārņošanas izraisītāji paliktu nepamanīti. Vēl jo vairāk tādēļ, ka šādi gadījumi gadu gaitā atkārtojas.

Voldemārs Ivdris izteica arī apbrīnu par «drosmīgiem» iedzīvotājiem, kas beigtās zivis smēlušas no ūdens, ēdušas pašas un cienājušas kaķus.

L.Rancāne

ZIŅAS

Valsts prezidentes vizīte atcelta

Dienvidlatgales reģionālā lauksaimniecības pārvalde (RLP) ir saņēmusi Valsts prezidentes kancelejas informāciju, ka plānotā Vairas Viķes-Freibergas vizīte Preiļu rajonā ir atcelta, «Novadnieku» informēja Dienvidlatgales RLP direktors Uldis Koņečņijs. Sīkāka informācija par iespējamo Valsts prezidentes vizītes datumu pagaidām netiek sniegta.

Preiļu novadam — izpilddirektors

21. augustā notikušajā Preiļu novada domes sēdē par izpilddirektoru apstiprināts Ilmārs Ziemeļis. Viņš dzimis 1961. gadā, no 1993. līdz 1999. gadam strādājis CSDD, bet pēdējos divus gadus nodarbojās ar uzņēmējdarbību.

Vēlreiz izmeklēs balsu pirkšanu

Latgales tiesu apgabala prokuratūra atcēlusi Preiļu policijas pārvaldes lēmumu neierosināt krimināllietu par vēlēšanu balsu pirkšanu un citiem pārkāpumiem atkārtotajās vēlēšanās Preiļos. Lieta nosūtīta papildu izmeklēšanai, kas jāveic desmit dienu laikā. Preiļu policijas pārvalde atteica ierosināt krimināllietu par vēlēšanu pārkāpumiem, jo uzskatīja, ka nav nozieguma sastāva, taču daudzi Preiļu iedzīvotāji un deputātu kandidāti stāstīja par dzirdētajām baumām par vēlēšanu biļetenu uzsākšanu gan iepriekšējās balsošanas laikā, gan vēlēšanu dienā. Apmaiņā pret vēlēšanu biļetenu komplektu, kurā trūkst konkrētas partijas saraksta, varēja saņemt naudu vai alkoholu. Preiļu vēlēšanu komisija un Centrālā vēlēšanu komisija domā, ka būtiski pārkāpumi atkārtotajās vēlēšanās nav novēroti, raksta laikraksts «Diena».

Kā «Novadnieku» informēja Preiļu rajona policijas pārvaldē, lietu par pārkāpumiem atkārtoto vēlēšanu laikā Preiļos uzdots izmeklēt Organizētās noziedzības un korupcijas apkarošanas biroja galvenajam inspektoram V.Zabalujevam.

Noskaidroti siltumtīklu rekonstrukcijas darbu veicēji

Beigusies cenu aptauja, kā arī piešķirts pasūtījums un noslēgts līgums par siltumtīklu rekonstrukciju vairākos objektos Preiļos. Preiļu arodvidusskolas un Preiļu 2. vidusskolas pieslēgšanu centrālajai siltumapgādes sistēmai, kā arī apvedtrases izbūvi Mehanizatoru ielā 6b un vairāku siltumtrases posmu atjaunošanu veiks SIA «Preiļu santehniķis».

Izsludināta cenu aptauja ārējo siltumtīklu balansēšanai A.Upīša ielas dzīvojamā namu masīvā. 24. augustā beidzas pieteikumu iesniegšana, tāpēc jau nākamnedēļ būs zināms, kas veiks šos apjoma ziņā nelielos darbus A.Upīša ielā.

Par skolotāju algu palielināšanu vēl tikai lems

Piektdien Salaspilī ar Latvijas rajonu pašvaldību vadītājiem un pārstāvjiem tikās Izglītības un zinātnes ministrijas vadība, «Novadnieku» informēja Visvaldis Gercāns. Būtiskākais jautājums, kas interesēja pašvaldību pārstāvjus, bija saistīts ar pedagogu atalgojuma palielināšanu. Diemžēl pagaidām Ministru kabinetā attiecīgie noteikumi nav apstiprināti, taču pēc ministrijas aplēsēm tas varētu notikt tuvāko trīs nedēļu laikā. Pedagogu atalgojums tikšot diferencēts arī atkarībā no skolēnu skaita. Savukārt ar nākošā gada 1. janvāri valsts budžetā tiks paredzēts finansējums to pedagogu atalgojumam, kas veic obligāto pirmsskolas vecuma bērnu sagatavošanu skolai. Līdz šim šie izdevumi tika segti no pašvaldību budžetiem.

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Pacientiem jaunas iespējas aizstāvēt savas tiesības

Konsultēties par izvēlētas ārstēšanās pareizību un saņemt neatkarīgu ekspertu slēdzienu par pieļautajām kļūdām, lai vērstos tiesā, no septembra ikviens iedzīvotājs varēs Neatkarīgajā ārstu ekspertu birojā. Tas izveidots sadarbībā ar Pacientu tiesību biroju un darboies kā nevalstiska organizācija. Latvijā pacientu mānīšana pelnās nolūkos no ārstu puses neesot retums, tāpēc turpmāk šaubu gadījumā pacients pirms nozīmētās operācijas vai ārstēšanas varēs konsultēties ar neatkarīgiem speciālistiem, kuri izvērtēs pacienta slimības vēsturi un sniegs savu vērtējumu, cik, viņuprāt, tā ir pamatota. Pacienti tiks gaidīti Rīgā, Rakstnieku poliklīnikā Raiņa bulvārī 27 trešdienās. Tālrunis 7214197. Par konsultāciju jāmaksā 5 lati.

Daugavpilī būs reģionāla universitāte

Ministru kabinets akceptējis projektu, kas paredz ar 2002. gada 1. septembri Daugavpils Pedagoģisko universitāti pārveidot par Daugavpils universitāti. Vēl tikai par šo projektu jānobalso Saeimas deputātiem. Pedagoģiskā universitāte tiek uzskatīta par šauri specializētu mācību iestādi, tāpēc jaunais statuss paver plašākas perspektīvas gan akadēmiskajā, gan profesionālajā izglītībā, zinātniski pētnieciskajā darbā, gan arī sadarbībā ar ārzemju augstskolām.

Latgales jaunieši lūdz prezidentes palīdzību

Latgales mazpilsētu jauniešu saietā «Mēs esam» dalībnieki vēstulē Valsts prezidentei Vairai Vīķei-Freibergai lūdz viņu pievērst uzmanību vairākām jauniešu problēmām. Īpaša uzmanību tiek veltīta augstajam bezdaba līmenim Latgalē, kas liedz jauniešiem iespēju studēt, iegūt labu izglītību, atrast kvalifikācijai atbilstošu darbu, veidot un uzturēt ģimeni, ziņo LETA.

Palielinās tuberkulozes slimnieku skaits

Šogad pirmajos septiņos mēnešos Latvijā ar plaušu tuberkulozi saslimuši 1006 slimnieki, kas ir par 10% vairāk nekā šajā laika periodā pērn. Tāpat pieaugusi arī difterijas izplatība. Šogad valstī reģistrēti 58 difterijas slimnieki, kā arī 15 jauni difterijas nēsātāji, ziņo LETA.

Septembrī vēl pasildīsies

Septembris sāksies ar siltu un pārsvarā sausu laiku. Valsts hidrometeoroloģijas pārvalde prognozē, ka septembra sākumā gaisa temperatūra naktī būs 11-16 grādu, dienā — 24-29 grādi. Vēsāks laiks kļūs tikai pirmās dekādes beigās — palielināsies mākoņu daudzums un reizēm līs. Dienā jau būs līdz 17-20 grādiem. Vēss un lietains laiks pieturēsies otrās dekādes pirmajā pusē, otrajā dekādē gaisa temperatūra noslidēs naktī līdz 1-6 grādiem, bet vietām gaidāmas salnas ar gaisa temperatūru no minuss 2 līdz plus 3 grādiem. Dienā 10-15 grādu silts. Septembra trešajā dekādē ar rietumu vējiem ielplūdis silts, bet mitra gaisa, tāpēc brīžiem būs lietus. Mēneša beigās laiks būs sausāks un vēsāks, naktīs vietām, galvenokārt austrumu rajonos, temperatūra var pazemināties nedaudz zem nulles.

Ziņas sagatavoja T.Elste

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.
Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī (trešdien, sestdien).
Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.
Izdevējs — SIA «Novadnieks; Redakcija».
Redakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301.
Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv
Tālrunis: 1-53-07056, mob. tel. 9410288 (redaktorei), 1-53-07057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana), 1-53-07058, 1-53-07059 (žurnālistiem). Fakss: 1-53-07057.
Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.
Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.
Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.
Laikraksts iespiests SIA «Latgales drukā» Rēzeknē.

ZIŅAS

Līvānu dome prasa prokuratūru izvērtēt TV raidījuma «Panorāma» sižetu

Līvānu novada dome aizvadītajā nedēļā nosūtījusi vēstuli ģenerālprokuroram Jānim Maižītim un sabiedrībai par atklātību «Delna», kurā lūdz izvērtēt žurnālista Jāņa Dimanta sagatavoto sižetu Latvijas TV ziņu raidījumā «Panorāma» šī gada 12. augustā.

Svētdienas «Panorāmā» Līvānu novada iedzīvotājs Juris Strods žurnālistam Jānim Dimantam minēja, ka vairāki juristi viņam ieteikuši dot kukuli Līvānu pašvaldībai. Šajā intervijā J.Strods arī apgalvoja, ka kāda viņam zināma persona pašvaldībai kukuli ir iedevusi.

Kā «Novadnieku» informēja Līvānu novada domes priekšsēdētājs Visvaldis Gercāns, dome ģenerālprokuroram lūgusi izvērtēt, vai minētajā intervijā izteiktie J.Stroda apgalvojumi nav uzskatāmi par Krimināllikuma 156.

157. un 158. panta pārkāpumiem (goda aizskaršana, cieņas pazemošana, neslavas celšana), kā arī to, vai sižetā nav konstatējama citu likumdošanas normu neievērošana.

Vēstulē arī norādīts, ka domes rīcībā nav informācijas par kukuļdošanas vai kukuļņemšanas gadījumiem pašvaldībā. Kā uzsvē pašvaldības vadītājs, bez konkrētiem faktiem un nepamatoti apvainojot pašvaldību korupcijā, tiek diskreditētas tiesību normas kā galvenais valsts un sabiedrības dzīvi regulējošais elements. Uzskatām, ka pašvaldības pienākums ir aizstāvēt savas publiskās tiesības un aicināt Latvijas Republikas prokuratūru sniegt kompetentu vērtējumu, teikts vēstulē.

Nemot vērā, ka viens no sabiedrības par atklātību «Delna» galvenajiem mērķiem ir veicināt informācijas atklātību un korupcijas novēršanu valstī, Līvānu novada dome griezusies «Delnā» ar lūgumu veikt minētās in-

tervijai analīzi un sniegt vērtējumu tajā minētajiem juristu ieteikumiem, J.Stroda apgalvojumiem un pašvaldības rīcībai.

Korupcijas apvairojumu sīkaka izpēte varētu veicināt korupcijas cēloņu un to veicinošo apstākļu analīzi plašākā mērogā, uzskata Līvānu pašvaldība. Kā informēja V.Gercāns, dome ir saņēmusi sabiedrības par atklātību «Delna» atbildes vēstuli, kurā teikts, ka minētais gadījums varētu liecināt par pārspīlētu korupcijas uziveri Latvijas iedzīvotāju vidū, par ko «Delna» vairākkārt ir pārliecinājusies savos pētījumos. Lielais korupcijas troksnis valstī mūsdienā iedzīvotājus tieši korupciju uzskatī par viņu darījumu neveiksmju cēloni. Bieži šādu uzskatu veicina juristi, kuri kā vienīgo vai arī vieglāko atrisinājumu min kukuli amatpersonai, atzīst sabiedrības «Delna» valdes priekšsēdētāja Inese Voika.

Lai varētu spriest par kon-

krētā gadījuma likumīgo risinājumu, «Delna» paudusi vēlēšanos iepazīties plašāk ar dokumentiem, kas atspoguļo šīs lietas būtību — domes lēmumu par sižetā minētā zemes gabala iznomāšanu, līgumu ar uzņēmēju, ko dome arī iesniegusi un citus dokumentus.

Sabiedrības par atklātību «Delna» pētījumu pieredze rāda, ka tieši informācijas saiknes uzlabošana ar saviem iedzīvotājiem ļauj pašvaldībai visefektīvāk izvairīties no aizdomām par korupciju, teikts vēstulē.

V.Gercāns «Novadniekam» atzina, ka TV «Panorāma» izskanējušā sižeta satura izvērtēšana ir nodota juridisko iestāžu kompetencē, un šobrīd tiek gaidīts oficiāls viedoklis, līdz kura saņemšanai pašvaldības turpmākās darbības domes priekšsēdētājs atturējās komentēt.

G.Kraukle

Preiļu rajons izvēlēties attīstības prioritātes

Nesen Ludzā notikušajā Latgales Attīstības padomes sēdē sprieda par Nacionālās attīstības plāna operacionālajai daļai izvirzītajiem projektiem no visiem Latgales rajoniem. Jau informējam, ka no aptuveni 250 iesniegtajiem projektu pieteikumiem deviņus sagatavojusi un iesniegusi Preiļu rajona padomes attīstības plānošanas nodaļa.

Speciālistu vērtējumam iesniegti pieteikumi par visdažādākajām tēmām. «Pašvaldību vienotās informācijas sistēmas izveidošana Preiļu rajonā un Latgales reģionā» paredz, ka Preiļu rajona padome, kas idejas īstenošanā Latgalē paveikusi visvairāk, uzņems koordinatora lomu. Projekta īstenošanai nepieciešami 800 tūkstoši latu. «Izglītības iestāžu sakārtošanai un pilnveidošanai» vajadzīgs aptuveni 206 tūkstošus latu liels finansējums. «Latgales reģiona ilgspejīgas attīstības kapacitātes paaugstināšana» paredz dabas gāzes vada atzara Preiļi — Rēzekne būvniecības pabeigša-

nu, nepieciešami 4,8 miljoni latu. *Problēmas izpēti par rapša eļļas ieguves iespējām Latgalē* var realizēt, ja tiktu piešķirts aptuveni 1 miljonu latu liels finansējums. Nedaudz mazāk par vienu miljonu latu vajag, lai *Preiļos izveidotu pasažieru pārvadājumu reģionālo centru un sakārtotu infrastruktūru. Biolauksaimnieciskās produkcijas ražošanas veicināšanai un koordinācijas centra izveidošanai* Preiļos būtu nepieciešami aptuveni 0,42 miljoni latu.

Iesniegti arī projektu pieteikumi «*Neatliekamās medicīniskās palīdzības centru infrastruktūras un tehnoloģiju sakārtošana*», «*Latgales reģiona dabīgo un mākslīgo ūdens tilpņu ilgspejīga un resursus saudzējoša akvakultūru attīstības programma 2003.-2006. gadam*» (ar koordinācijas centru Preiļos), «*Augludārzu, ogulāju un ražotnes izveide — pamats teritorijas attīstībai un Eiropas Savienības prasībām atbilstošas produkcijas ražošanai Latgales reģionā*».

Projektu pieteikumi par līdzīgām tēmām iesniegti arī no citiem Latgales rajoniem.

Tāpēc paredzams, ka savstarpēji atbilstošus un saskanīgus projektus apvienos, lai to realizācija vienlaikus un ar kopīgu finansējumu notiktu visā reģionā. Līdzīgi, kā tas ir ar rajonu iesniegtajiem projektu pieteikumiem, kas atspoguļo katras pašvaldības prioritātes, arī Nacionālās attīstības plānam ir noteikti svarīgākie virzieni. Tādi ir astoņi:

■ labvēlīgas vides izveidošana uzņēmējdarbības attīstībai un finansu resursu pie-saistei;

■ ekonomikas dažādošana un orientācija uz augstas pievienotās vērtības produkciju;

■ darbaspēka kvalifikācijas pielāgošana tirgus prasībām;

■ ekonomikas infrastruktūras attīstība;

■ publiskās pārvaldes efektivitātes paaugstināšana;

■ sabiedrības integrācija; ■ sociālās infrastruktūras attīstība;

■ reģionu līdzsvarota un ilgspejīga attīstība.

Kā «Novadniekam» paskaidroja Preiļu rajona padomes attīstības plānošanas nodaļas vadītājs Pēteris Romanovs, galīgo lēmumu par to, kuri no iesniegtajiem projektu pieteikumiem atbilst Nacionālās attīstības plāna galvenajiem virzieniem, pieņem valdība un ministrijas. Šajā gadījumā to autoriem nav iespēju pierādīt un pārliecināt, kādi darba virzieni būtu svarīgāki katrā reģionā. Ja no attīstības plāna realizēšanai piešķirtajiem līdzekļiem reģioni zinātu savu finansējuma daļu, situācija būtu vienkāršāka, skaidrāka un idejas vieglāk īstenojamas.

L.Kirilova

Precizējums

15. augusta numurā informācijā «Iesniegti projekti Nacionālās attīstības plānam» (NAP) minēts, ka Vārkavas pagasts iesniedzis projekta pieteikumu NAP. Šī rajona padomes plānošanas attīstības nodaļas vadītāja Pētera Romanova sniegtā informācija neatbilst patiesībai. NAP iesniegtais pieteikums par ekonomikas dažādošanu un tūrisma attīstību attiecināms uz visas Latgales teritoriju, tā iesniedzējs ir Krāslavas TIC, bet Vārkavas pagasta padomes plānotāja Aija Bitinas projekta izstrādē piedalījusies kā privātpersona.

TREŠDIENAS INTERVIJA

Pasaku zemes saimniece

— Kā jums radās ideja izveidot šo pasaku valstību?

— Man ir bijis daudz ideju. Tās uzrodas pašas no sevis. Arī šoreiz sākums bija pavisam prozaisks. Ēkai Daugavpils ielā 21 šogad bija nolemts mājai uzbūvēt otro stāvu. Celtniecība ir pinķerīga lieta, darba procesā rodas daudz grūžu un dažādu atkritumu. Uz telpu apdares materiāla plāksnēm izlija java, sabira un piekalta akmentiņi. Paskatījies, pagrozīju — likās, ka no tā visa var ko interesantu izveidot.

Pirmās radās vērdzīmavas. Ilgi mocijos un gudroju, kā pierīkēt spārnus, lai tie uzķertu vēju un pūštos. Meklēju pareizo tehnisko risinājumu, attiecīgos materiālus. Kad vērdzīmavas tika uzstādītas un sāka darboties, arī viss pārējais kļuva skaidrs — jābūvē tālāk, jārok diķītis.

Pēc profesijas esmu teātra dekoratore, tāpēc man nebija kādu īpašu problēmu uzbūvēt šo pasaku pilsētiņu. Bērniņā man bija kāda ļoti mīļa grāmatiņa, kur bija attēlotas līdzīgas mājiņas, bija kuģītis un mazi cilvēciņi, kas apdzīvoja šo fantāzijas pasauli. Bet tie noiekti nebija rūķīši. Tie bija mazi, jauki un labsirdīgi cilvēciņi.

— Cik liela ir jūsu uzburtā pasaku zeme?

— Pašlaik tajā ir jau pieminētās vērdzīmavas un astoņas dažāda lieluma dzīvojamās mājas. Tātad, dzīvo vismaz astoņas pasaku zemes ģimenes. Uzbūvēts zirgu stallis, kurā mīt zirgi, ir arī mazi kumeliņi. Ierīkoju viņiem aploku, tam virsū jumtiņu, lai lietūs neaizskalo smiltis.

Pirmais zirdziņš uzradās nejauši. Kādu dienu eju, skatos — aplokā kāds ielicis strīpainu zeburu. Paņēmu mājās, nokrāsoju un nākamajā rītā novietoju atpakaļ. Bet vakarā dzīvnieciņš bija pazudis. Acimredzot kādam tik ļoti iepatikās, ka paņēma. Pārējos stalla iemītniekus iebetonēju, lai tiem «nepieaug kājas». Arī citi dzīvnieki, piemēram, suņuks uz vienas no lodžijām, stingri pielīmēts. Esmu pamanījusi, ka bērni ar lielu interesi visu pēta, aptausta, grib paņemt rokās, izpētīt.

— Vai šī brīnumainā valstība paplašināsies?

— Noteikti. Droši vien papildinājums būs nākamgad — mazajā diķītī peldēs laiviņas. Man jau sarunāts meistars, prelietis Jānis Timošenko prot būvēt lieliskus kuģus un laivas. Viņam mājās ir īsti buru kuģi, tik skaisti, ka ne acis atraut. Brīnos, kā viņam pietiek pacietības dēlīti pie dēlīša, kociņu pie kociņa likt un līmēt. Esmu redzējusi viņa darbus, iedomājieties, buru kuģim mazas mazas durtiņas, bet tām īsts mazitiņš rokturītis...

Vēl manā valstībā būs aka, esmu jau sagādājusi materiālus. Būs

Redakcijā pa dažādiem kanāliem ātri vien nonāk informācija par visu, kas interesants un neparasts gadījies rajonā vai pilsētās. Tā nesen uzzinājām, ka esot vērts aiziet uz videokasešu nomu Preiļos, Daugavpils ielā 21. Tur esot tā-ā-āda pasaku zeme uzbūvēta — ar istām vērdzirnāvām, mājām.

Fakts atbilda īstenībai. Gan bērniem, gan pieaugušajiem par lielu pārsteigumu šovasar SIA «M & M Co» pagalmā izveidots patiešām jauks ciematīņš ar mazām mājiņām, diķīti, zirgu aploku, ar pulksteņi, kas skaita stundas un minūtes, ar puķēm un arkveidīgu akmens tiltiņu. Idejas autore un veidotāja ir SIA līdzīpašniece JELENA MIHAILOVA. Aicinājām viņu uz interviju.

● Ezītis — tikko kā no rudens miglas izbrīdis. Tas ir viens no pēdējiem Jeļenas zīmējumiem, līdz ar to arī viens no mīļākajiem darbiņiem.

● Jeļenas Mihailovas radītie sienas gleznojumi disko zālē «Malibu» ir tikpat azartiski kā viņa pati. Foto no J. Mihailovas personīgā albuma

rati, kuros sakrauti miltu maisi — dzīmavas taču ir, kā tad bez miltiem. Bet nākamā gada lielākais veidojums atradīsies ciematam iepretī celiņa otrā malā. Tur būs īsta pils. Esmu to ielānojuši divarpus vai trīs metrus augstu. Ar visiem torņiem, skatu laukumiem un paceļamajiem tiltiem. Pils projektā paredzēti logi, bet logos spīdēs gaisma. Nav jau vairs senie laiki, tagad arī pils ievilkta elektrība. Un ko tad princese tumsā lai dara?

— Kāda ir cilvēku attieksme pret jūsu darbu?

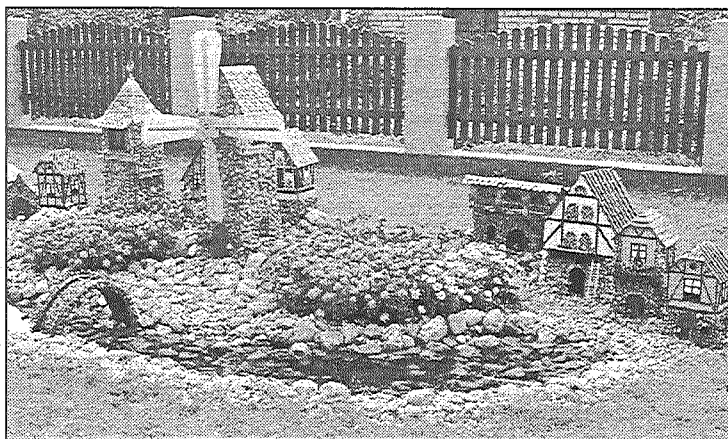
— Cilvēkiem patīk — nāk, apstājas, apskatās un atplaukst smaidā. Bērni, protams, ir sajūsmā. Daudzi nāk ar vecākiem un lūdz atļauju fotografēties. Kāds vīrs gan brīnījās un prasīja, kāpēc es te pagalmā esmu bišu stropus uzstādījusi.

— Jums fantāziju un pasaku zeme laikam ļoti tuva.

— Jā, kopš bērniības labprāt lasu pasaku grāmatas. Labprāt skatos pasaku filmas, dievinu multfilmā. Īpaši Volta Disneja studijas ražojumus. Nesaprotu filmas ar vardarbības ainām, pret tām man ir iekšēja barjera. Toties videonomā neviena kasete ar multfilmām netiek nodota skatītāju rīcībā, ja es pati to neesmu noskatījusies. Galu galā man taču jāzina, ko piedāvāt cilvēkiem.

— Strādājot videonomā, droši vien esat izpētījusi preliešu gumes. Ko cilvēki vislabprātāk skatās?

— Skatītāju rīcībā visu laiku ir

● Mākslinieces roku radītā pasaku zeme vieniem rada prieku un sajūsmu par sakoptu apkārtni, otriem izraisa izbrīnu — kam tas bija vajadzīgs... Foto: M. Rukosjuvs

aptuveni 1400 filmas. Intereses ir visdažādākās, patīk melodramas, klasika. Labs noiets ir šausmu filmām, fantastikai. Visvieglāk cilvēkus var pārliecināt noskatīties piedzīvojumu filmas. Bērni, protams, nekad neatsakās no multfilmām. Diemžēl šogad firmas, no kurām iepērkam filmas, nepiedāvā Volta Disneja studijas ražojumus, nav atļaujas to izplatīšanai.

Apmēram divdesmit procenti no mūsu klientiem ir regulārie nomas apmeklētāji. Viņi nāk praktiski katru dienu. Es jau zinu viņu gaumi un reizēm atstāju kādu filmu konkrētam cilvēkam, jo zinu, ka viņam patīks.

— Cik ilgs laiks paiet no filmas uzņemšanas brīža, teiksim, Amerikā līdz kasetes nonākšanai videonomā Preiļos?

— Pārāk ilgs laiks. Reklāmas kampaņas parasti sākas ievēroja-

mi ātrāk, tad filmas tiek rādītas kinoteātros. Pirmie uzdarbojas pirāti un cilvēki skatās pirātu kasetes. Licencētās filmas kavējas pat mēnešus sešus. Arī tad, kad saņemam mēs, filmas teksts ir angļu valodā ar latviešu titriem. Skatītājiem tas sagādā grūtības, jo nevar vienlaikus sekot darbībai televizorā un lasīt titrus. Kinoteātros uz lielā ekrāna tāda filma ir skatāmāka.

— Jūsu uzņēmums nodarbojas ne tikai ar videofilmu nomu, bet arī piedāvā datorspēles.

— Bērnu intereses ir ļoti dažādas un ļoti mainīgas. Sākumā pasūtīju datorspēles, kur nepieciešama loģiskā domāšana. Izrādās, ka mūsu bērni ir slinki, lai domātu. Labprātāk viņi ņem tās spēles, kur var braukt ar mašīnām, spēlēt zvaigžņu karus vai vienkārši šaut. No pastāvīgajiem apmeklētājiem

ir tikai viens zēns, kurš parasti izvēlas nopietnas un sarežģītas spēles, lai apkārtējie trokšņi netraucētu, viņš izmanto austiņas. Nav piekrišanas arī mācību programām.

— Datorspēļu telpā viena siena klāta zīmējumiem, no kuriem raugās visai imponanti un mīļi radījumi. Kas ir šo zīmējumu autors?

— Tie ir mani zīmējumi. Kopš bērniības sapņoju ilustrēt bērnu grāmatas, arī zīmēšana veicās. Domāju tā, zīmējumi man ir, braukšu un iestāšos multiplikācijas filmu studijas kursos. Taču mani neuzņēma. Vispirms noprasīja, kādu mākslas skolu esmu beigusi. Kad pateicu, ka nekādā skolā neesmu mācījusies, man atteica. Sadusmojos un iestājos Mākslas universitātē Maskavā. 1986. gadā to sekmiņi pabeidzu.

Mana pirmā darba vieta bija Līvānu pārvietojamā mehanizētā kolonna. Šo uzņēmumu toreiz vadīja Oļegs Bubnovskis. Kad atnācu pieteikties darbā, viņš man nolika priekšā papīru, zīmuli un lūdz uz zīmēt viņa portretu. Laikam no uztraukuma un bailēm izdevās tīri labi un mani tūlīt pieņēma darbā. Vēlāk gan lielāko daļu laika pavadīju, glīti rakstot dažādus paziņojumus un zīmējot afišas.

Tā sauktajos kolhozu laikos bija moderni lieli sienu gleznojumi. Esmu tādus veidojusi Aglonas, Galēnu, Turku, Silajāņu un Sīļukalna bērnudārzos, arī Krāslavas rajona Robežniekos un Šķeltovā. Apgleznoju bērnu nodaļu Līvānu poliklinikā un Līvānu slimnīcā. Piedāvāju savus pakalpojumus arī Preiļu slimnīcā, bet man toreiz pateica, ka nevajag. Redz, te neseot nekāds dārziņš, te esot slimie bērni.

Viens no maniem lielākajiem darbiem, kas vēl tagad apskatāms, ir diskotēku zāle «Malibu». Kopā ar zāles saimnieci Svetlanu Teļāni izvēlējamies slaveno dziedātāju personāžus un četru dienu laikā darbs bija galā. Pirmā diskotēka sākās nepilnu pusstundu pēc tam, kad es biju novākusi pēdējās krāsas bundžas. Viedokļi ir dažādi, bet jaunajiem patīk.

Zīmējumi, kas apskatāmi datorspēļu salonā, ir manu iedvesmas brīžu ražojumi. Reizēm uznāk tāds noskaņojums, ka zīmulis gluži vai pats zīmē kādu pasaku tēlu, dzīvnieciņu vai mazu mīļu cilvēciņu.

Uzskatu, ka manu radošo dzīvi neviens mākslinieks nav iespējojis. Vienīgi ik pēc laika pāršķirstu Bidstrupa grāmatas. Neviens no slavenākajiem pasaules māksliniekiem nespēj zīmējumā tik patiesi parādīt personāžu mīmiku kā viņš. Varbūt tāpēc neizprotu abstrakto mākslu — sarkanās govīs ar vienu ragu vai ko tam līdzīgu.

L. Kirillova

INFORMĀCIJA

Nākošgad varētu atsākties sporta zāles celtniecība Līvānos

Nākošā gada valsts investīciju programmā ir iekļauts finansējums 106 tūkstošu latu apmērā, kas paredzēts Līvānu ģimnāzijas sporta zāles celtniecības turpināšanai, informē Līvānu novada dome. Ģimnāzijas sporta zāles celtniecība jau

vairākus gadus ir apsīkusi līdzekļu trūkuma dēļ, taču nu radusies cerība, ka darbi nākamgad varētu atsākties. Pagaidām gan tas ir tikai budžeta projekts, kas vēl jāapstiprina Saeimā.

G.Kraukle

Valmierieši viesojas Līvānu žēlsirdības virtuvē

15. augustā Līvānu «Žēlsirdības centra» bezmaksas virtuvē trūcīgo ģimeņu bērniem apmeklēja kristieši no Valmieras, kuri pēc līvāniešu parauga izveidojuši līdzīgu organizāciju savā pilsētā.

Bezmaksas virtuve trūcīgā nolūku ģimeņu bērniem Līvānos darbojas jau vairāk kā trīs gadus, un tā ir advokātes Dzintras Zoldneres ideja, kuru ar atsaucīgu uzņēmēju, novada domes un ārzemju partneru atbalstu izdevies realizēt un nodrošināt tās veiksmīgu darbību. Šī ideja pirms vairāk kā gada ieinteresēja kristīgus cilvēkus Valmierā un līdzīga organizācija — «Žēlsirdības fonds» — 2000. gadā tika izveidota arī šajā pilsētā. Valmierā fonda galvenais finansētājs ir pašvaldība, kas algo četrus labdarības virtuves strādniekus (viņiem tiek segts dzīvokļa parāds), sedz ēkas uzturēšanas izdevumus, maksā algu fonda valdes priekšsēdētājam, pārējie vairāk kā 40 biedri ir brīvprātīgie. Starp citu, fonda biedrs ir arī Valmieras mērs Māris Kučinskis, bet domes deputāti šī kristīgā fonda aktivitātes novērtējuši ļoti augstu. Tāpat kā Līvānos, arī Valmierā fondam izveidojusies cieša sadarbība ar Sociālās aprūpes dienestu, kurš bērniem virtuves apmeklējuma piešķir talonus. Nedēļas nogalēs jebkuram skolēnam, arī tiem, kas nav virtuves apmeklētāji, ir iespēja apmeklēt Bībeles stundas. Aizvadītā mācību gada laikā valmierieši fondam piesaistījuši arī pedagogus, kuri individuāli strādāja ar tiem bērniem, kas uzdoto vielu skolā nebija izpratuši, fonda biedri regulāri organizē arī pārgājienus un ekskursijas, stāsta fonda valdes priekšsēdētāja Ingrīda Induse.

Valmieras labdarības virtuvē ik dienu tiek paēdināti ap 60 bērni no trūcīgām un sociāli nelabvēlīgām ģimenēm. Līvānos tādi ir ap 30 bērni. Šai misijai Valmierā ziedo gan vietējie veikalnieki, gan ražotāji, gan draudzes locekļi, gan zemnieki. Tie, kas dalījušies savā turībā ar citiem, vēlāk stāsta, ka izjūti Dieva svētību savam darbam, saka fonda vadītāja. Pārsteidz tas, ka, piemēram, zemnieki palīdz ne tikai ar produktiem, bet arī ar naudu, mēnesī ziedojo līdz pat 150 latiem.

Valmieras fonda darbība balstīta uz tās biedru, kas pārsvarā ir dažādu konfesiju kristieši, brīvprātīgās labdarības aktivitātēm. Nav bijis neviens gadījums, kad fonda darbības laikā nāktos sastapties ar cilvēku nesapratni vai noraidījumu, stāsta viena no aktīvākajām valmierietēm Guna Ardava. — Daudz iespējams panākt arī ar to pašu mazumiņu, ja vien mūsu attieksme pret šo darbu ir godīga, ja mūsu sirdis ir tīras. Diemžēl smagākais ir tas, ka sabiedrība pati uzliek šiem ielu bērniem zīmogu, sakot, ka no tā jau nekas labs nevar izaugt, pārrāgi «norakstot» tos. Arī šajos bērnos taču ir kaut kas labs. Ja bērni jūt, ka pieaugušais nenāk viņu nosodīt vai nicināt, viņi atveras, un mēs jūtam, kā viņi mainās. Visas esam pārliecinātas, ka bez Dieva līdzdalības, «Žēlsirdības fonda» pānākumi būtu daudz niecīgāki. Mēs vienkārši ieliekam savas problēmas Viņa rokās, lai cik dīvaini tas neliktos.

Sarunas laikā tiek vilktas paralēles ar Līvānu žēlsirdības virtuvi, pārrunātas kopīgās problēmas, jo arī tādu netrūkst. Bērni, kas nāk ēst, nebūt ne visi nāk no alkoholiķu un nelabvēlīgām ģimenēm, daudzi mazuļi neapzināti ir kļuvuši par sociālo problēmu upuriem,

● Bezmaksas virtuvi pēc līvāniešu parauga Valmierā organizē vietējie kristieši. Ciemošanās reizē Līvānos (no kreisās) Lauma Reinšmite, Gaida Pevko, Ingrīda Induse, Inta Ramata, Līvānu «Žēlsirdības centra» vadītāja Dzintra Zoldnere, grāmatvede Anna Zarāne, Guna Ardava un Dace Kurciša. Foto: G.Kraukle

valmieriešiem stāsta Dzintra Zoldnere. Daudzas mātes savus trīs vai četrus bērnus audzina vienas, bez cerībām atrast darbu, jo nav izglītības. Virtuve ir vienīgā daudz maz stabila garantija viņu dzīvē — kāds par viņu bērniem rūpjas. Taču rodas otra problēma — vai cilvēki, kas raduši vienmēr tikai saņemt, spēs iemācīties otram dot, aptvers, ka dzīve prasa arī pašiniciatīvu, bieži smagu un neatlaidīgu darbu? Pagaidām uz to grūti atbildēt.

Interesējos, kas šajā labdarības darbā gandarī, kādas atklāsmes savai dzīvei izdevies gūt valmierietēm? Viena šo ceļu ir apzināti meklējusi, otra pie atklāsmes nonākusi caur personīgām ciešanām, caur slimību vai gandrīz sabru-

kušu ģimeni. Inta Ramata tagad saka: «Es uzskatu, ka Dievs atrada mani, jo es par Viņu biju aizmirsusi. Tagad arvien labāk jūtos, jo saprotu, cik labi ir dzīvot ticībā, kad katru dienu tu vari dzīvot ar smaidu, kad nokārtojas ģimenes dzīve un vīrs saka: «Tavs Dievs mani maina». Man ir mierīgāks prāts.»

Savukārt reizēm atklāsmes cilvēku pārsteidz pavisam savādāk un apkārtējiem tas liekas šokējoši, taču izvēles pareizību apliecina dvēseles miers, pēc kura cilvēks tiecīs gadiem. Gaida Pevko stāsta: «Es biju uzņēmēja, man piederēja kafējnīca, kurā tirgoju gan alkoholu, gan cigaretes, lai varētu izdzīvot un savilkt galus, taču mana garīgā dzīve bija nemitīgi kom-

promisi. Visu laiku sev jautāju: «Vai es daru pareizi, un ko man vispār iesākt ar savu dzīvi?» Man beidzās nomas līguma termiņš, un savu uzņēmējdarbību es beidzu bez parādiem, bez saistībām. Un tomēr — man ļoti patika mans darbs, bet biju neziņas priekšā. Nepagāja ilgs laiks, un es atradu nodarbošanos labdarības virtuvē — tie paši organizatoriskie jautājumi un finansu lietas, tikai pavisam citā kvalitātē, kas vairs nav pretrunā ar kristīgo būtību.»

Valmieras «Žēlsirdības fonda» aktīvākās dalībnieces tikās arī ar Līvānu novada domes priekšsēdētāju Visvaldi Gercānu, bet pēc pusdienā apmeklēja Līvānu stikla fabrikas muzeju.

G.Kraukle

Lielākais bezdarbs ir Līvānu novadā

Pēc Nodarbinātības Valsts dienesta (NVD) datiem šī gada augustā rajonā bezdarba līmenis bija 16,38%. Tas nozīmē, ka no 23 954 iedzīvotājiem darba spējas vecumā 3926 ir bezdarbnieki, no tiem 2078 ir sievietes.

Lielākais bezdarbnieku skaits ir Līvānu novadā, tur no 7767 darbaspējīgiem iedzīvotājiem 1743 ir bezdarbnieki, kas kopumā sastāda 22,44%. Līdzīga situācija vērojama Sutru pagastā, tur kā bezdarbnieki reģistrējušies 22,30% darbaspējīgo personu, Jersikas pagastā — 21,46%. Vismazākais oficiālais bezdarbs ir Rudzātu pagastā — tikai 7,79% jeb 44 cilvēki no 565 darbaspējas vecuma iedzīvotājiem. Nedaudz vairāk par 9%

bezdarbnieku ir Galēnu un Aglonas pagastā.

Valstī kopumā jūlijā salīdzinājumā ar jūniju bezdarbs ir samazinājies par 0,1%, informē Valsts nodarbinātības dienests. Jūlijā bezdarba līmenis Latvijā bija 7,7% vai 92 510 reģistrēto bezdarbnieku. Ilgstošie bezdarbnieki 1. augustā bija 25 457, bet darbu no visa kopskaita ir atraduši 2848 bezdarbnieki.

Vismazākais bezdarba līmenis ir Ogres rajonā — 6,1%, Rīgas rajonā — 6,3%, Cēsu rajonā — 7,3%, Limbažu rajonā — 7,5%. Savukārt vislielākais bezdarbs ir Rēzeknes rajonā — 27,2%, Krāslavas rajonā — 21,8%, Balvu rajonā — 21,9%, Ludzas rajonā — 21,9% un Preiļu rajonā — 16,38%.

2001. gada 7 mēnešos NVD nodarbinātības aktivitātēs iesaistīti

30 824 bezdarbnieki, kas ir par 35,7% vairāk nekā pagājušā gada attiecīgajā laika periodā. Septiņu mēnešu laikā mācīties nosūtīti 6676 bezdarbnieki, uz algotajiem pagaidu sabiedriskajiem darbiem nosūtīti 10 633 bezdarbnieki, bet Darba meklētāju kluba aktivitātēs iesaistījušies 13 515 cilvēki.

Preiļu rajonā augustā ir nokomplektētas četras mācību grupas bezdarbniekiem. No 13. augusta līdz nākošā gada 18. janvārim 12 cilvēki tiks apmācīti biroja darba organizatora specialitātē. No 6. augusta līdz 28. septembrim tiks apmācīti zemspiediena katlu mašīnisti. Līdz novembrim zinības apgūs arī šuvēji un dārznieki laukstrādnieki, informēja NVD Preiļu centra vadītāja pienākumu izpildītāja Anita Anspoka.

G.Kraukle

Bezdarbnieku skaits Preiļu rajonā (17.08.2001.)

Pašvaldība	Iedzīvotāju skaits darbaspējas vecumā	Bezdarbn. skaits perioda beigās	Tajā skaitā		Bezdarba līmenis (%)
			sievietes	invalidi	
Aglonas pagasts	1525	140	72	1	9,18
Galēnu pagasts	584	55	35	0	9,42
Jersikas pagasts	629	135	55	0	21,46
Pelēču pagasts	500	74	33	1	14,80
Riebiņu pagasts	933	123	54	2	13,18
Rožkalnu pagasts	444	45	25	0	10,14
Rudzātu pagasts	565	44	25	0	7,79
Rušonas pagasts	1044	105	56	1	10,06
Saunas pagasts	640	70	33	0	10,94
Silajāņu pagasts	356	63	34	0	17,70
Siljukalna pagasts	390	48	21	0	12,31
Stabulnieku pagasts	502	91	50	1	18,13
Sutru pagasts	408	91	51	0	22,30
Upmalas pagasts	520	75	40	0	14,42
Vārkavas pagasts	410	69	39	1	16,83
Preiļu novads	6740	955	510	9	14,17
Līvānu novads	7767	1743	945	25	22,44
Kopā rajonā	23 957	3926	2078	41	16,38

EKONOMIKA,
KULTŪRA

Izstrādāts un jau tiek īstenots Preiļu novada domes, «Latvenergo» un «Lattelekom» kopīgais projekts, kas paredz pa Brīvības ielu abās tās pusēs visā garumā gaisvada tīklus nomainīt ar pazemes kabeļiem. Kā «Novadnieku» informēja Preiļu novada domes tehnikas nodaļas vadītājs Jānis Skutels, ilgās pārrunas bijušas veiksmīgas, jo visas ieinteresētās puses noslēgušas vienošanos, kas paredz konkrētu ieguldījumu projektā.

Lai Brīvības iela iegūtu mūsdienīgu izskatu, tiks uzstādīti jauni cinkota metāla ielu apgaismojuma stabi, kā arī jauni gaismekļi. Domē pieņemts lēmums zaļo zonu no pārlieku augstajiem krūmiem un vecajiem kokiem, kas vējainā laikā var būt bīstami, likvidēt. Gājēju ceļiņš tiks ierīkots gar brauktuves abām malām visā ielas garumā. J. Skutels izteica cerību, ka finansējums būs pietiekams, lai gājēju ceļiņu noklātu ar bruģi.

L. Kirillova

«Latgales ceļi» gatavi trīskāršot darbu apjomu

Valsts akciju sabiedrības «Latgales ceļi» prezidentu Ilvaru Muzikantu amatā no šī gada 3. augusta nomainījis akciju sabiedrības līdzšinējais viceprezidents Jēkabpīlētis Juris Millers. Ņemot vērā to, ka viņš nav nedz iesācējs, nedz jaunatnācējs, bet ceļinieku problēmas akciju sabiedrībā lieliski pārzina jau kopš 1997. gada oktobra, aicinājām viņu uz sarunu.

— Ko nozīmē šīs izmaiņas valsts akciju sabiedrībā «Latgales ceļi»?

— Tikai to, ka akciju sabiedrībai ir jauna vadība. Man tas nebija nekāds jauns, jo visu laiku esmu bijis klāt uzņēmuma veidošanā. Tomēr 1997. gada «Latgales ceļus» nevar salīdzināt ar 2001. gada «Latgales ceļiem» — milzu nauda šajā laikā investēta tehnikas iegādē, darbinieku apmācībā, sperts liels solis uzņēmuma attīstībā.

Pagājušajā gadā atrisināts sāpīgs jautājums — filiāļu skaits tika samazināts, lai gan to akceptēja nebūt ne visi vadītāji un darbinieki. Pašlaik septiņu filiāļu vietā ir tikai trīs. Līdz ar to mazāk administrācijas, par aptuveni 100 tūkstošiem latu mazāki administratīvie izdevumi, vairāk iespēju efektīvāk organizēt visu ražošanas procesu.

Pašlaik «Latgales ceļos» strādā aptuveni 370 cilvēki. Darbinieku skaits gada laikā būtiski nemainās. Ja mēs varētu pāriet uz līgumdarba attiecībām, strādājošo skaits noteikti mainītos elastīgāk. Pagaidām tas nav iespējams, jo darba tirgus nav gatavs šādām attiecībām. Latgalē ir ļoti augsts bezdarba līmenis, tāpēc katrs darba vietu samazinājuma virzienā sperts solis tiek uztverts ļoti sāpīgi.

— Kāds ir Latgales reģiona ceļiem piešķirtais valsts finansējums?

— No gada gadā tas kļūst arvien mazāks. 1999. gadā ceļu uz-

turēšanai bija pāri par 4 miljoniem latu, 2000. gadā — 3 miljoni 650 tūkstoši latu. Šogad plānots gan apmēram tikpat, bet jāņem vērā, ka pērn lielāku finansējumu ceļiem un infrastruktūras sakārtošanai saņēma pašvaldības. Mūsu akciju sabiedrības plānotais darbu apjoms pirmajā pusgadā jau ir par aptuveni 300 tūkstošiem latu mazāks nekā pērn.

Pagājušajā gadā asi izjutām naudas trūkumu. Šogad Latvijas Autoceļu direkcija finansiālās saistības attiecībā pret mums ievēro ļoti precīzi. Par paveikto darbu nākamā mēneša sākumā jau saņemam samaksu.

— Kad Satiksmes ministriju vadīja Vilis Krištopans, plaši runāja par Latvijas lauku ceļu programmu. Pēdējā laikā par to vairs nedzird...

— Droši vien nākamgad runās atkal, jo tuvojās Saeimas vēlēšanas.

— Kā jūs raksturojat akciju sabiedrību «Latgales ceļi» salīdzinājumā ar pārējām?

— Mēs esam visradikālākie iekšējās restrukturizācijas ziņā. Neviena cita akciju sabiedrība pagaidām nav spējusi tādus soļus kā mēs pērn. Visi gaida dažādas reģionālās reorganizācijas un to, kas notiks pēc nākamajām vēlēšanām. Mēs bijām asāki savā rīcībā, tāpēc neapšaubāms ir arī iegūtais ekonomiskais efekts. Protams, tas nebija nesāpīgi, jo tika samazināts darbinieku skaits.

Nav tiesa, ka Latgalē ceļi nolaisti. Tie ir normālā stāvoklī atbilstoši pasūtījumam un naudai, ko saņemam par savu darbu. Mūsu firma ir spējīga gada laikā veikt darbus 10 miljonu latu apmērā. Pašlaik nikuļojam uz 3,5 miljonu robežas. Cilvēki nesaprot, kāpēc viņi tiek atbrīvoti, jo redz un zina, ka darbs ir un tas vēl nav padarīts. Taču nav naudas, un visiem tam ir jāpiemērojas. Ļoti ceru, ka nākamajā gadā atgriezīsimies pie darbu apjoma par četriem miljoniem

latu gadā.

— Kādi ir šīs vasaras lielākie darbi?

— Bedrīšu remonts, kas paveikts laikā un kvalitatīvi. Nevaru izdalīt atsevišķus lielus vai mazus objektus, ar to mēs atšķiramies no ceļu vai tiltu būvorganizācijām. Mūsu darbs ir paveikt visu pa kripatiņam. Piemēram, ceļmalu tīrīšana pavasaros — tas ir darbs, ko cilvēki lāgā pat nepamana, lai gan mūsu strādniekiem ir ko nopulēt, savācot kilometrā pilnus 20 milzīgus polietilēna maisus.

Tīrīšanas un krūmu ciršanas darbos lielu palīdzību saņemam no pašvaldībām, talkā nāk bezdarbnieki. Nekādu lielu naudu cilvēki, protams, nenopelna, bet tas viņiem ir reāls atbalsts.

— Vai ir kāda valsts, kuras ceļinieku pieredze jums liekas vērtīgāka?

— Lielākā atšķirība starp Latviju un Eiropas zemēm ir ceļiem

● Valsts akciju sabiedrības «Latgales ceļi» prezidents Juris Millers uzskata, ka vajag investēt naudu ne tikai tehnikā, bet arī mācību centra izveidē. Foto: M. Rukosujevs

piešķirtās naudas daudzumā. Organizatoriski mēs ne ar ko neatšķiramies no skandināviem vai Rietumeiropas. Mūsu menedžmenta speciālisti ir mācījušies un apguvuši pieredzi Eiropā. Mūsu tehnika arvien vairāk līdzinās Rietumeiropā izmantotajai teknikai. 1999. gada sākumā nopirkām sešus greiderus, investējot vairāk nekā vienu miljonu dolāru. Tā ir pasaules līmeņa tehnika, kas strādā ne tikai Preiļos, bet arī Jēkabpilī un Daugavpilī. Iegādāts jauns frontālais iekrāvējs ar aizmugures kausu — speciāla daudzfunkciju iekārta, kas izmaksāja aptuveni 40 tūkstošus latu.

— Vai ceļu būvētāju un uzturētāju vidū beigusies krīze, kad pirms pāris gadiem nozarē palika arvien mazāk jaunu un ziņošu speciālistu?

— Parādījušās pirmās pazīmes, kas liecina, ka jaunie sāk atgriezties. Iespējams, ka līdz šim viņus

— Vai ir kāda valsts, kuras ceļinieku pieredze jums liekas vērtīgāka?

— Lielākā atšķirība starp Latviju un Eiropas zemēm ir ceļiem

piešķirtās naudas daudzumā. Organizatoriski mēs ne ar ko neatšķiramies no skandināviem vai Rietumeiropas. Mūsu menedžmenta speciālisti ir mācījušies un apguvuši pieredzi Eiropā. Mūsu tehnika arvien vairāk līdzinās Rietumeiropā izmantotajai teknikai. 1999. gada sākumā nopirkām sešus greiderus, investējot vairāk nekā vienu miljonu dolāru. Tā ir pasaules līmeņa tehnika, kas strādā ne tikai Preiļos, bet arī Jēkabpilī un Daugavpilī. Iegādāts jauns frontālais iekrāvējs ar aizmugures kausu — speciāla daudzfunkciju iekārta, kas izmaksāja aptuveni 40 tūkstošus latu.

— Vai ceļu būvētāju un uzturētāju vidū beigusies krīze, kad pirms pāris gadiem nozarē palika arvien mazāk jaunu un ziņošu speciālistu?

— Parādījušās pirmās pazīmes, kas liecina, ka jaunie sāk atgriezties. Iespējams, ka līdz šim viņus

— Vai ir kāda valsts, kuras ceļinieku pieredze jums liekas vērtīgāka?

— Lielākā atšķirība starp Latviju un Eiropas zemēm ir ceļiem

— Vai ir kāda valsts, kuras ceļinieku pieredze jums liekas vērtīgāka?

— Lielākā atšķirība starp Latviju un Eiropas zemēm ir ceļiem

— Vai ir kāda valsts, kuras ceļinieku pieredze jums liekas vērtīgāka?

— Lielākā atšķirība starp Latviju un Eiropas zemēm ir ceļiem

atturēja samērā nelielais atalgojums. Tomēr skaidrs arī tas, ka neviens par sevi pārliecināts jaunietis neies tur, kur neredz perspektīvu. Piemēram, 1990. gadā Jēkabpils filiālē strādāja 200 cilvēki, bet 1994. gadā vairs tikai 50. Kas gan izvēlēties studēt nozari, kur masveidā atļāi darbiniekus? Šobrīd noteiktība pamazām atgriežas.

— Vai jums jau ir skaidrība par gaidāmajiem ziemas darbiem?

— Ģenerālais līgums aptver laika posmu no 1997. gada 1. oktobra līdz 2002. gada rudenim. Tas nozīmē, ka šī gada ziemas darbi ietverti minētajā līgumā. Turpmāko pašlaik ir grūti komentēt, jo nav skaidra ministrijas koncepcija. Ceļu uzturēšana ir specifiska lieta un mēs zināmā mērā esam monopolstāvoklī. Tikai mūsu organizācija var darbus veikt kompleksā, tikai pie mums ir profesionāli strādnieki.

Leiputrijas nav nevienā, pat visbagātākajā Eiropas valstī. Skandināvijā valsts gan dotē pašvaldību ceļus, tomēr ne visus, bet vienīgi tos, kur ceļa galā vairākas mājas. Tāpēc ir pilnīgi skaidrs, ka Latvijā līdz katrai lauku sētai nebūs asfaltētu ceļu un taku.

— Vai tiesa, ka akciju sabiedrības «Latgales ceļi» administrācija pārceļas uz Jēkabpili?

— Nevienam rajonam vai pilsētai (Preiļiem, Ludzai, Rēzeknei vai Jēkabpilij) nav absolūti nekāda labuma no tā, kur atrodas «Latgales ceļu» administratīvais centrs. Visi nodokļi, ko maksājam, aiziet valsts budžetā. Kas domāts rajonam, tas rajonā arī paliek. «Latgales ceļi» ir liels nodokļu maksātājs Rīgai. Kur atradīsies administrācija, ir svarīgi varbūt vienīgi kādam kādā sarakstā ķeksīti pieliekt. Mūsdienu informāciju tehnoloģijas ļauj jebkuru, arī mūsu, uzņēmumu vadīt kaut vai no Liepājas.

L. Kirillova

Rožupi pārpludina kāzu mūzikas cienītāji

Sākums 1. lappusē.

Vakara vadītāji — Daugavpils teātra direktore un aktrise Inese Laizāne un atraktīvais Dainis Platacis — jaunos pārus ievirzīja laulības dzīves gudrībās ar dažādiem padomiem, kā arī aicināja mest līgavas pušķi plašajā skatītāju pulkā. Vienu no laimīgo sieviņu mestajiem pušķiem ieguva preiliete Apolonija Rutkovska, kura kopā ar vīru Jāni apmeklējusi visus sešus kāzu muzikantu saietus. Braucot atpūsties un atcerēties arī savas kāzas, kas notika pirms 35 gadiem.

Saieta popularitāti apliecina prāvais atbalstītāju pulks, kura vidū ir

arī laikraksts «Novadnieks», kas sešiem pasākuma apmeklētājiem, kurus noteica loterija, dāvāja laikraksta abonementu nākošā gada trim mēnešiem. Kāzu muzikantu saietu atbalstīja arī novada un rajona pašvaldības, a/s «Preiļu siers», SIA «Sencis», IU «Grāmatu tirdzniecība», a/s «Līvānu stikls», E. Blūma ziedu salons, SIA «Minox», SIA «Eviņa», a/s «Latvijas valsts meži», IU «Asija», IU «Paula 3», SIA «Paozoli», IU «Afrodītes dārzis», SIA «Salang — Preiļi», IU «Dārznieks», a/s «Unibanka», SIA «RNS — D», Mini salons frizētava, puīši no Prāmiem, IU «Ušiņš — M». Nedalītu skatītāju simpātiju

balvu ieguva Latgales kāzu mūzikas lietpratēja Aija, savukārt starp jaunlaulātajiem visvairāk skatītāju balsu ieguva Sandra un Jānis Lāzdāni.

G. Kraukle

● Apolonija un Jānis Rutkovski savas kāzas ar istiem kāzu muzikantiem un svinībām abos «galos» svinēja 1966. gada 30. aprīlī. Līgavas pušķis iekrita tieši Apolonijas kundzes rokās, kas nozīmē, ka abiem skaistākie gadi vēl priekšā.

Foto: G. Kraukle

SAKOPTĪBAS SKATE

Līvānu novada sakoptības konkurss «Topi skaistāks, mans novads» notiek vairākās kārtās. Iepriekšējā laikraksta numurā iepazīstinājām ar konkursa dalībniekiem Turku pagastā, šoreiz dosimies uz Rožupi. Taču septembra vidū notiks konkursa otrā kārtā, kad visas mājas tiks vērtētas vēlreiz — jau rudenīgā ietērpā. Tad savus lasītājus iepazīstināsim ar sakoptākajām savrupmājām Līvānos.

Pa Līvānu novada Rožupes pagasta sakoptākajām sētām

Vērtēšanas kritēriji

Ko tad komisija vērtē, pēc kādiem kritērijiem spriež? Konkurssam ir savs nolikums, kurš vēstī, ka vērtēts tiek pirmais emocionālais iespaids, dārza telpiskais zonenējums (prezentācijas jeb dekoratīvais un saimnieciskais), puķu dobju novietojums (sortiments, augu saderība), ceļi, celiņi, laukumi, raksturīgākais katra vērtētāja skatījumā. No rožupiešiem konkursā startē Upenieku ģimene, kā arī Vitas Trūpas veidotais piemājas dārzs.

Mājas gleznainā upes krastā

Vitas Trūpas ģimenes māja atrodas skaistā vietā — Feimankas krastā, klusā, taču samērā biezi apdzīvotā vietā netālu no pagasta kultūras nama. Daiļdārzniece Sandra Ozola Vitas dārzā nav pirmoreiz, viņa šeit bijusi arī iepriekšējā gadā, ieteikusi saimniekiem, ko vajadzētu mainīt, kā iekārtot dārzu, lai sakņaugu vagas netraucētu atpūtai, garāmgājējiem būtu, kur acis pamieļot, bet pašiem, — kur netraucēti atpūsties.

Pēc Sandras ieteikuma citā vietā pārstādītas zemenes, auzu lauku tagad nomainījis zaļš mauriņš, kas stiepjas līdz pat upes krastam. Tur ierīkota ugunsкура vieta, atvērti koka blūķi atpūtai. Vēl te daudz ko darīt un iekārtot, saka saimniece, vajadzīgs tikai spēks un zināšanas. Tā kā upes krasts samērā stāvs, ir doma līdz krastmalai izveidot kāpnītes. Ne betonētas, bet vienkāršas — ar zemē ierakstiem pakāpieniem, kurus malās nostiprina, ierokot nelielus koka blūķišus.

Saimniece dārza maliņā vēlējusies ieaudzēt meža kadiķi, taču tas šajā karstajā vasarā nav izdevies. S.Ozola mierina, ka nekas

● Daiļdārzniece Sandra Ozola priecājas, ka rožupietes Vitas Trūpas (pirmā no kreisās) sētā ir daudz jaunu un acij tikamu pārmaiņu. Savukārt vērtēšanas komisijas locekle, pērnā gada konkursa laureāte, līvāniete Lilita Gabrāne (no labās) piezīmju grāmatiņā piefiksē redzēto.

nav zaudēts, tieši tagad tuvojās īstais laiks, kad šo darbiņu var paveikt. Ideālais laiks meža kadiķa pārstādīšanai ir septembra beigās, tad tas vislabāk iesakņojas. Vajag ņemt nelielu stādiņu, tāds ātrāk aklimatizējas dārza augsnē.

Dārzu izdaiļo saimnieka akmens darbi

Skaidrītes un Pētera Upenieku sarkanajai ķieģeļu mājai garām nepabraukt. Tā uzreiz piesaista skatienu ar ielas puses plašo zālienu, ar vītoli un apstādījumiem, bet jo sevišķi ar vīra Pētera akmens mūrējumiem. Tikko saimnieks pabeidzis lieveņa akmens

kāpņu mūrēšanu, taču tas nav vienīgais viņa veidojums. Šajā sētā ir no akmeņiem mūrēta strūklaka un miniatūrs baseiniņš, ir skaistumam izrakts diķītis, kurš nav liels, bet ir aptuveni 2 metrus dziļš. Tas ar nelielu sūkniņa palīdzību varētu apūdeņot arī baseiniņu un strūklaku, pašlaik šim nolūkam izmantoto centralizēto ūdenspadevi, taču tam ir savi mīnusi — akmeņi no rūsinā ūdens jau kļuvuši gluži sarkani. Līdzās diķim saimnieki «iestādījuši» dekoratīvu koka stumbru, kura zaros iekarināti puķu podi. Atpūtas zona Upenieku

mājās veidota pārdomāti un tajā katrs atnācējs var justies omulīgi, vienīgais, ko rekomendēja S.Ozola, — šo pagalma daļu no ceļa puses vajadzētu norobežot ziņkāriģu garāmbraucēju skatieniem. Tam derētu augsts dzīvžogs vai atsevišķi lielāki augi.

Mauriņā zied dālijas, tās S.Ozola iesaka stādīt grupās nevis atsevišķi — tā būs gan izskatīgāk, gan arī praktiskāk, jo vienu šādu augu grupu ir vieglāk kopt, arī zāles pļaušana ap to nesagādās grūtības. Sētas pusē gar mājas sienu aug ceriņi, tie kalpo kā norobežojoša

josla, aiztur odus un mušas, kuru lauku sētā nav mazums. Kūtiņa atrodas samērā tuvu mājai, turpat pāri pagalmam tiek vests siens, ko glabā kūtsaugšā, tādēļ arī nav iespējams realizēt S.Ozolas ieteikumu kūti «piesegt» ar mežvīnu vai citu vīteni. Šajā ziņā nākas samierināties — pagalma pusē ir darba zona, kur ar īpašu krāšņumu nevienu nepārsteigsi. Taču tas nenozīmē, ka nepietiktu vietas skaistumam. Upenieki atraduši vidusceļu, apvienojot gan praktisko, gan skaisto savā sētā.

G.Kraukle

● Strūklaka Skaidrītes Upenieces sētā piedod šīm mājām savdabīgu akcentu. Visi mūrējumi ir Skaidrītes vīra Pētera roku darbs.

● Upenieku ģimenes māja Rožupē garāmbraucēju vērību piesaista ar plašu mauriņu, diķīti un vītoli, kur ģimene pulcējas atpūtas brīžos. Foto: G.Kraukle

PENSIONĀRI LAUKOS

Vai bija vajadzīga atgriešanās tēvu zemē

Jāzeps Upenieks esot štramākais Jāzeps visā Vārkavas pagastā, saka pašvaldības vadītājs Arturs Štagars. Runātīgs un visādā ziņā sarakarīgs vīrs, žurnālistiem būšot interesanti parunāties un paklausīties. Un sēta arī sakopta, ka prieks pašiem un ciemiņiem.

Kad tā, tad tā. «Margotās» mūs sagaida māju saimnieki — Mirdza un Jāzeps. Ar skaidrām reģām savas īstenās tiesības piesaka divi suņi. Mazais — skaļi un dzidri kā durvju zvaniņš, lielais — piebalso dobjji un draudīgi, saka, ja esat sveši, tad tuvumā bez saimnieku klātbūtnes labāk nerādieties. Abi uz vārda klausā Mirdzai un Jāzepam, apklust savu pienākumu izpildījuši. Bet mēs piesēstam uz klēts lievenīša.

Zem kājām mīkstās līdzensmaurīnās, gluži kā persiešu paklājs. Visdažādākās puķes aug, vijas un stīgo gar sētiņu un mājas sienām. Augusta saulīte rēna un mīlīga tā vien vedina uz pārdomām. Jāzeps Upenieks gan sākumā met ar roku, sak, ko jūs, pie diviem večiņiem atbraukuši, labu rešiet.

— Mums jau te nekā nav, ko parādīt. Pirms pāris gadiem gan varēja par lietu parunāt. Bet tagad... Divi traktori stāv, pabrukt nevaru. Arī govju mums vairs nav, jo nevaru sienu sagādāt. Pieplaut gan jau vēl varētu, bet iekšā savest spēka nepietiek. Vai es iešu cilvēkus meklēt?..

Šķiet, ka ar zināmu rūgtumu par aizgājušajiem gadiem, kas aiznesuši līdzī arī spēku un veselību, uz šodien skatās sirmāis vīrs. Taču par iztikšanu viņš nesūdzas, dārzīnš taču esot. Tur kartupeļi, burkāni, kāposti, viss, kas iztikai vajadzīgs, saaugot papilnam. Nav nekāda vaina. Pirms gadiem deviņiem, kad atgriezušies no pierīgas dzimtajā pusē, turējuši govī, teli, bullis arī bijis.

□□□

— Zemītes mums daudz — vienpadsmit hektāri. Esmu šejienietis, bet lielāko daļu mūža nodzīvoju Babītē, trīsdesmit gadus tur pavadīju. Laiki mainījās, valdība, var teikt, ar dzišanu visus latviešus no Rīgas projām dzina. Brauciet uz laukiem, brauciet uz tēvu mājām, ņemiet zemi un saimniekojiet tur.

Atbraucām arī. Bārbaļos,

● «Margotu» saimnieki — Mirdza un Jāzeps Upenieki — gana stalti un gana laimīgi savu māju pagalmā pie rūpīgi koptajām Latvijas vīnogām, pie liliju dobēm un mūspusē reti sastopamā zalktenāja, kas ir krāšņs no agra pavasara līdz vēlam rudenim. Foto: M.Rukosjuvs

kādus trīs kilometrus no šejienes mums iedeva zemi. Apšolīja simts kubikmetrus meža mājas būvēšanai, teica, pagasts ar visu palīdzēšot. Pēc laiciņa nāca likums, ka savā mežā vairs ne kociņu nevar nocirst. Gadu nomocijāties, sapratām, ka tur dzīvošanas nebūs. Brālis, ar kuru domājām kopā uz tēva zemes saimniekot, aizbrauca atpakaļ uz Daugavpili. Tad uzraudās, lūk, šī māja. Bārbaļos nebija, kur palikt — tikai plika zeme, nevienas ēkas.

Kad pārcēlāmies no Babītes šurp, piecas reizes ņemu mašīnu, lai mantību pārvestu. Kokmateriālus vedu, divus traktorus biju iegādājies, visu pārējo inventāru arī. Redz, kā ir ar tiem latviešiem — valdība solīja zemi, kā tu nebrauksi. Tas jau laikā asinīs mūsu paaudzei.

Ne jau es viens šitā «iekritu», ticot valdības solījumiem. Augstie vīri laikam jau bija paredzējuši likumus izgrozīt tā, kā pašiem izdevīgāk. Skaidri varu pateikt, ka uz šo dienu vēl valstī kārtības nav. Un nebūs arī, kamēr visi padomju laika vīri pie varas galda sēdēs.

Mēs ar kundzi reizēm sēžam un runājam, ka viens labums gan ir — paies gadi, mūžs drīz būs galā un mocības arī beigsies. Bet kā jaunaunājiem dzīvot?

Man Babītē palika dēls, tur savu māju izbūvējis un dzīvo. Arī Mirdziņai ir bērni. Bet

viņiem visiem sava dzīve. Mirdzai nomira vīrs, man — sieva. Abi apprecējāties otrreiz. Atpakaļ uz Babīti braukt vairs nav iespējams, kur gan ņemsim naudu, lai pārceltos. Izlēmām, ka turēsimies tepat līdz galam.

Pagājušajā pavasarī aparū tūrumu gar ceļa malu. Domāju, iesēšu auzas vai ko citu. Tad saslimu, mēnesi nogulēju slimnīcā. Negribējās tūrumu atmatāt atstāt, atdevu kaimiņam, lai sēj. Tas pāris auzu maisus iekaisīja, nezāles vien saauga. Tādi nu ir tie mūs-laiku saimnieki... Visvairāk žēl, ka es pats vairs neko nevaru padarīt. Pļaujmašīna, arkls, sējmašīna, viss stāv bez vajadzības.

Piecdesmitajos gados, kad atnācu no armijas, tūlīt sapratu, ka kolhozā palikšanas nebūs. Tēvam nebija naudas, ko samaksāt nodokli par piecdesmit simtdaļām piemājas zemītes. Atdevu savu karavīra algu un ceļa naudu, lai tēvs nav parādniekos. Vienu gadu nomocijos un devos projām uz pilsētu.

Pēc profesijas esmu galdnieks. Jaunībā arī Preiļos esmu nostrādājis gadus septiņus. Mirdziņa Babītē bija klubā vadītāja, tad izpildkomitejā par sekretāri. Neesot īsti patīcis darbs ar cilvēkiem. Iemācījiesies koka virpošanas darbus, turpat arī strādāja.

Neteikšu, ka Babītē bija slikti. Strādāju rūpkombinātā, trīspadsmit gadus — pie Vosa

viņa medību saimniecībā. Taisīju kungiņiem «dačas» pie Kaņiera, Valguma, Babītes ezera. Visu ko esmu piedzīvojis un redzējis. Varbūt tāpēc arī staigāju tagad ar spieķīti...

□□□

«Margotās» valda miers un satiecība. Mirdza dienas vada dārzā. Jāzeps nav aizmirsis un novārtā pametis galdnieka rīkus. Arī tagad meistaros durvis, lai pa ziemu šķūnītī vējš sniegu nedzen. Arī klēts lepojas ar jaunām durvīm, dzīvojamā mājā, kas zem gadu nastas jau nedaudz sakņupusi, viss saremontēts un turas labā kārtībā.

Jāzeps uzasina izkapti, Mirdza nopļauj mauriņu. Nopļauj tā, ka citam ar pļaujmašīnu tik līdzieni nesanāk. Devīņu gadu laikā «Margotas» ne pazīt nevar, brikšņainā un piedrazotā vieta pārvērtusies skaistā un sakoptā sētā. Saulainā aizvēja vieta kā radīta aizvadīt vecumdienas. Vienīgā problēma ir malkas sagādāšana, bet šajā ziņā pensionāriem nekad palīdzību neliedz Vārkavas pagasta padome.

Pēc fotografēšanās abi dzīvesbiedri paliek stāvam pie sētas vārtiņiem un nolūkojas, kā mēs aizbraucām. Mazliet skumji un reizē arī silti ap sirdi. Tāda parasti ir sajūta pēc tikšanās ar garīgi bagātiem, sirsnīgiem un ļoti strādīgiem cilvēkiem.

L.Kirillova

LĪVĀNU NOVADĀ

Plāno turpināt siltumtīklu rekonstrukciju

Līvānu novada dome pieņēmusi lēmumu ieguldīt centralizētās siltumapgādes sistēmas rekonstrukcijas 4. kārtā 60 000 latu no pašvaldības līdzekļiem. Pieņemts lēmums par aizdevuma ņemšanu Valsts kasē ar noteikto procentu likmi 2002. gadam 150 000 latu apmērā, paredzot atmaksu līdz 2012. gada 1. decembrim. Par aizņēmuma atmaksas garantu noteiks pašvaldības budžetu. No kopējā līdzekļu apjoma 90 000 latu minētajam mērķim piešķir valsts, paredzot šo finansējuma daļu 2002. gada budžetā.

Sāks asfaltēt ielas

Šonedēļ ceļu būves firma «Daugavpils ceļinieks» plāno uzsākt atsevišķu ielu un to posmu asfaltēšanu Līvānos. Kā informēja domes izpilddirektors Aleksandrs Karpenko, ir veikta ielu frēzēšana un seguma sagatavošana jauna asfalta ieklāšanai. Jau šonedēļ sāksies asfaltēšana Dzelzceļa ielā no Stacijas ielas līdz Liepu ielai; Parka ielā no Stacijas ielas līdz pareizticīgo baznīcai, Dzelzceļa ielas posmā pie vecās biokīmiskās rūpnīcas, kā arī Lāčplēša ielā, kur asfalta segums tika bojāts ūdensvada avārijas dēļ. Asfaltēts tiks arī Saules un Rīgas ielas krustojums, kā arī Fabrikas iela atsevišķās vietās. Bedrīšu remontam pašvaldība plāno izlietot līdz 5000 latu, savukārt jauna seguma ieklāšanai — 30 000 latu no ceļa fonda līdzekļiem, taču, kā atzina A.Karpenko, šis finansējums ir nepietiekams, jo gan ielu un laukumu, gan pagalmu un trotuāru asfalta segums lielākajā pilsētas daļā ir sabrucis.

Bibliotēku no bīstamajām telpām pagaidām nepārviētos

Līvānu pilsētas bibliotēka pagaidām uz citām telpām pārvietota netiks, lai gan pašreiz tā atrodas mājā, kura ir avārijas stāvoklī. Ideja par bibliotēkas pārvietošanu uz domes telpām, kas savukārt varētu pārcelties uz poliklinikas ēku, pagaidām nevar tikt realizēta, jo pašvaldībai tam nepietiek līdzekļu. Pēc veiktajiem aprēķiniem vajadzīgais līdzekļu apjoms ir vismaz 40 000 latu, informēja A.Karpenko. Viņš arī puda savu personīgo viedokli, ka bibliotēka no bīstamās ēkas būtu jāpārviēta pēc iespējas ātrāk, lai izvairītos no iespējamām nelaimēm gadījumiem. Kā zināms, bibliotēkas otrā stāva telpās atrodas lasītava, kurā ik dienas apmeklē ievērojams skaits lasītāju, taču pārsegums ir avārijas stāvoklī, tā radot reālus draudus gan bibliotēkas apmeklētājiem, gan arī darbiniekiem.

Pirmā skolas diena būs 3. septembrī

Aptaujājot Līvānu novada vispārīgā izglītājošo skolu direktorus, «Novadnieks» uzzināja, ka lielākā daļa skolu mācības plāno uzsākt pirmdien, 3. septembrī. Līvānu ģimnāzijas direktore Maija Kručiņa informēja, ka 1. septembrī — Zinību dienā — tiks rīkots kopīgs pasākums visas dienas garumā dažādu vecumu skolēniem, ko organizē kultūras centrs kopā ar bērnu un jauniešu centru. Sestdien būs grāmatu svētki, konkursi un izklaidējoši pasākumi bērniem, bet vecāko klašu skolēniem vakarā būs balle — «Atvadas vasarai». Savukārt 3. septembrī skolēni, vecāki un pedagogi pulcēsies uz īsu svinīgu uzrunu, pēc kuras sāksies mācības. Jaunsilavu pamatskolas direktore Janīna Usāre informēja, ka pagaidām vēl neesot nolemts, kad sāksies mācības pamatskolā, taču, visticamāk, tas varētu būt 3. septembris, jo sestdienās autobusu satiksme nav tik intensīva, tādēļ daudziem skolēniem nebūs iespējams nokļūt līdz skolai un atpakaļ.

Rožupes pagasta un Preiļu novada skolas gatavojas uzsākt mācību gadu 3. septembrī, jo daudziem lauku bērniem 1. septembrī būtu aprūtināta ierašanās skolās. Pirmdien arī notiks svinīgie Zinību dienas pasākumi.

EIROZINĀS

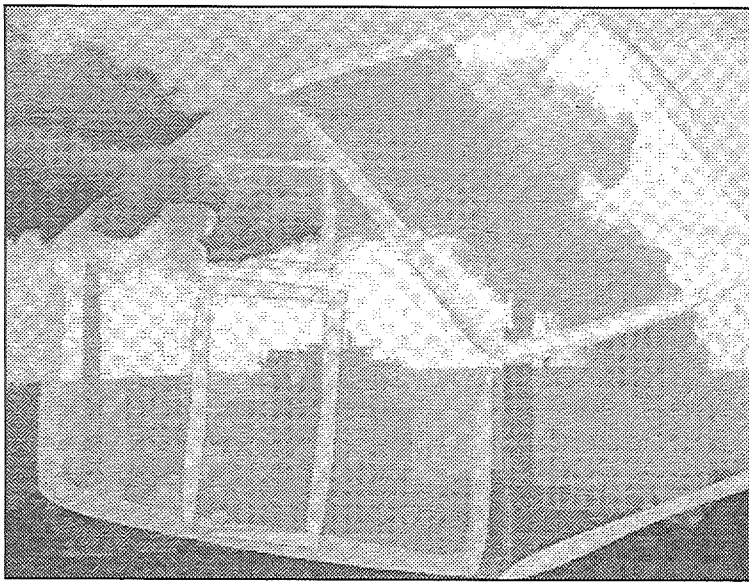

Sadarbībā ar Eiropas Komisijas
Delegāciju Latvijā

TĒMA

Vēdlodziņš pasaules siltumnīcai

Pēc četrus gadu strīdiem beidzot Bonnā 23. jūlijā agrā rītā panākta vienošanās par kopīgiem pasākumiem siltumnīcas efekta samazināšanā. Starp maksimālajām Eiropas savienības prasībām un noraidošo ASV nostāju atrasts kompromiss. Tāpēc to var nosaukt tikai par mazu vēdlodziņu siltumnīcas sakarsētā gaia atdzesēšanai.

Pasaule sasilst straujāk nekā prognozēts

Globālā sasilšana norisinās daudz straujāk, nekā prognozēts līdz šim, — tā savā ziņojumā brīdina ANO starptautiskā darba grupa, kas pēta klimata pārmaiņas. Pēc jaunākajiem ekspertu vērtējumiem, līdz šā gadsimta beigām zemeslodes vidējā temperatūra celsies par 5,8 grādiem — divreiz ātrāk nekā tika lēsts pirms pieciem gadiem.

Latvijā to, šķiet, esam saģaidījuši jau šovasar. Karstās vasaras un šķidrās ziemas Latvijā kļūst par biežāku parādību — šī gadsimta beigās vidējā gaisa temperatūra vasarās kļūst par 1° C līdz 4° C siltāka, ziemās — par 2° C līdz 7° C siltāka. Siltums un mitrums pagarinās augu veģetācijas periodu — Latvijā pāspēs ienākties vīnogas un tomātiem nevajadzēs siltumnīcas. Samazināsies izdevumi apkurei, jo par trešdaļu samazināsies apkures periods. Bet vislielākie ienākumi gadsimta beigās paredzami tūrismam: ja klimats sasils vēl par 4° C, Ziemeļeiropa sāks izkonkurēt Dienvideiropu, bet labākās peldvietas būs pie Baltijas jūras. Turklāt Baltijas jūras reģions tā ģeogrāfiskās īpatnības un atmosfēras procesu dēļ būs pasargāts no tik krasām temperatūras svārstībām un dabas katastrofām kā citviet pasaulē. Latvijai iesecen gan spēcīgās lietusgāzes, gan pārmērīgs (40° C) karstums.

Globālo sasilšanu nosaka galvenokārt cilvēku nekontrolētā saimnieciskā darbība — rūpnieciskais piesārņojums un siltumnīcas efektu izraisīto gāzu iekļūšana atmosfērā.

Labāk skābie lieti un ekonomikai plus 8 procenti...

Kaut arī ANO rīkotajā klimata konferencē pagājušā gada novembrī Hāgā bija paredzēts šo saistību apjomu nostiprināt katrai pasaules valstij, tā beidzās ar neveiksmi ASV pozīcijas dēļ. ASV sīvi pretojās paredzamajiem ierobežojumiem tās industriālajai aktivitātei. ES grib samazināt piesārņojumu, reformējot transporta un enerģētikas politiku industrializētākajās valstīs, bet ASV to pašu ierosina panākt, palielinot mežu un lauksaimniecības zemju apjomu, kas uzsūktu pieražoto ogļskābo gāzi.

ASV prezidents Džordžs Bušs martā izteicās, ka protokola apstiprināto atgāzu normu ievērošana var novest pie pasaules lielāko gaisa piesārņotāju ekonomikas iedragāšanas, kas ne tikai torpedēja Kioto aizsākto procesu, bet arī radīja amerikāņiem jaunus sabiedrotos — Japānu, Kanādu, Austrāliju.

Tā kā ASV ir lielākā atmosfēras piesārņotāja pasaulē (25%), bez to līdzdalības nav iespējams atgriezt pasauli gaisu. Amerikāņi lepojas, ka ekonomiskajam pieaugumam pēdējo divu gadu laikā palielinoties par 8 procentiem, izplūdes gāzes pieaugušas tikai par procentu. Tomēr «siltumnīcas efekts» palielinājies...

Arī tāpēc Bonnā rīkotajā klimata konferencē pasaules valstu vides aizsardzības ministriem izdevās panākt vienošanos, kura nozīmē, ka tā dēvētais Kioto protokols par globālajā sasilšanā vainojamo rūpniecisko atgāzu samazināšanu lielā mērā tomēr varēs stāties spēkā.

Eiropas Savienība savas

saistības daļēji jau izpildījusi — izplūdes gāzu daudzums ir nobremzēts tādā pat līmenī kā pirms 10 gadiem. Eiropas Komisija sāk īstenot Eiropas klimata maiņas programmu, lai ierobežotu siltumnīcas efektu — lai līdz 2008. gadam ogļskābās gāzes izplūdi samazinātu par 8 procentiem.

Neskatoties uz Eiropas «zaļās politikas» toreizējo izgašanos, Eiropa Savienība vienpusējā kārtā apņēmas pildīt savas globālās saistības un Zviedrijas prezidentūras laikā apbraukāja ASV un citas attīstītākās valstis.

Japāna, Austrālija, Kanāda un Krievija ilgi turējās opozīcijā kompromisa tekstam, kurā valstis aicinātas atturēties izmantot kodoliekārtas, lai samazinātu siltumnīcas efektu. Savukārt, Eiropas Savienība piekāpās par mežu izmantošanu. Pasaules mērogā tas nozīmē, ka izplūdes gāzu samazinājums būs tikai trešdaļa no tā, kāds tas bija sākotnēji iecerēts.

Vides organizācijas «Greenpeace» un Pasaules dabas fonds jau kritizē Bonnas kompromisa dokumentus, kurā esot tādi «caurumi», pa kuriem varot izlīst ar nelielām aktivitātēm atmosfēras uzlabošana.

Vienošānās pēc 48 stundu «ieslodzījuma»

Ciņas arēna izskatās šādi: ES valstis atbalstīja Kioto vienošanos, bet ASV, Japāna, Kanāda un Austrālija bija pret, kamēr Ķīna un jaunattīstības valstis gaidīja nautas piedāvājumus attīstībai. ES jau bija sagatavojusies tam piedāvāt 500 miljonus dolāru gadā vides aizsardzībai. Visgrūtāk nācās atšķelt

un pārvarēt Kanādu, Japānu un Austrāliju.

Šķietami bezcerīgi sanākums Jans Pronks vēl sestdienas vakarā piedāvāja vienošanos, kas samulsināja valstu pārstāvjus. Faktiski tā bija atkāpe no jau reiz panāktās Kioto vienošanās, jo izplūdes gāzu samazinājums būs tikai trešdaļa no tā, kāds tas bija sākotnēji iecerēts.

Pats pēdējais šķērslis bija Japānas un Krievijas iebildumi pret soda sankcijām, ja tās netikot galā ar savu uzdevumu. Tad valstis vienojās, ka pret tām ne-

sekos juridiski saistoši sodi. Pirmdienas rītā bija vēl viena Japānas «piekasišanās» kādam formulējumam. Kad to ātri izlaboja, klātesošie emocionālā noslēgumā ar ilgstošām ovācijām pateicās konferences vadītājam Nīderlandes vides ministram Janam Pronkam par daudzu kompromisu izstrādāšanu un pieņemšanu. Eiropas Komisijas vides komisāre Margota Valstroma izteica gandarījumu par izglābto Kioto vienošanos: «Es domāju, ka nu mēs varam doties mājās un paskatīties mūsu bērniem acīs.» Šoreiz amerikāņi tika izsvīpti, cieta diplomātisko sakāvi un palika bez sabiedrotajiem.

Kioto protokols industriāli attīstītajām valstīm to sešu gāzu izplūdes, kas palielina atmosfēras sasilšanu, pieprasīja nākamo 11 gadu laikā samazināt par 5,2 procentiem salīdzinājumā ar 1990. gada līmeni.

Šī vienošanās skars 178 valstis, bet protokols stāties spēkā, kad to būs ratificējušas 55 valstis ar 55 procentiem no kopējā atmosfērā izmesto gāzu daudzuma (līdz Bonnai to bija ratificējušas 30).

Un katru tā skars citādāk. Tiks izveidots klimata pārmaiņu fods, no kura nabadzīgākajās valstīs tiks finansēta jauno tehnoloģiju attīstība. Katrā valstī tiks izstrādāts stings mehānisms gāzes izplūdes pārbaudei, izņemot kodolenerģētiku. Mežiem bagātās valstīs drīkstēs izmantot kokus ogļskābās gāzes pārstrādei. Bet valstis, kuras līdz 2013. gadam nespēs samazināt rūpnieciskās atgāzes, vēl uzreiz nesodīs, bet tām tiks dots papildlaiks.

Ivars Bušmanis

Bargie noteikumi ģenētiski modificētās pārtikas apzīmēšanai

Eiropas Komisija (25. jūlijā) pieņēmusi pasaulē visstingrākos noteikumus ģenētiski modificētās (ĢM) pārtikas marķēšanā. Tas ir pirmais solis pēc faktiska trīs gadu moratorija jebkādu ĢM augu (sēklu vai produktu) ielaišanai ES valstīs. Vēl jau šie plāni jāapstiprina ES valdībām un Eiroparlamentam.

Lai ielaistu pārsvarā ASV ražoto pārtiku Eiropas tirgū, apzīmētā pārtika dos iespēju pircējam pašam baidīties par savu veselību.

Katram ĢM produktam būs jāiziet centralizēta apstiprināšanas procedūra. Turklāt tā izcelsmei jābūt zināmai līdz pat saimniecībai, laukam, no kurienes tas nāk. Visai pārtikai, kuras pagatavošanai izmantoti ĢM augi, jābūt apzīmētai kā ģenētiski modificētai pārtikai, pat ja tā vairs nesatur modificētu DNS vai proteīnu. Tātad ģenētiski modificēta pārtika būs tā, kurā būs vairāk par 1 procentu ĢM materiālu (nejausības procenti).

Arī Latvijas Ministru kabineta komiteja (30. jūnijā) akceptēja grozījumus Pārtikas preču marķēšanas noteikumos, kas paredz Latvijā ieviest Eiropas Savienības prasības ģenētiski modificētas pārtikas marķēšanā.

Līdz ar grozījumu stāšanās spēkā pārtikas precēm un pārtikas preču sastāvdaļām, kas pilnīgi vai daļēji ražotas no ģenētiski modificētiem organismiem, marķējumā būs jānorāda informācija par ģenētiski modificētajām sastāvdaļām. Paredzētais noteikumu ieviešanas termiņš Latvijā ir šā gada 31. cembris.

Kompensācija par Černobiļas apturēšanu

Eiropas Komisija (27. jūlijā) no TACIS fona Ukrainai piešķirusi 20 miljonus eiro, lai piegādātu papildu kurināmo spēkstacijām, kurām ziemā būs svarīgi kāpināt elektroenerģijas ražošanu. Nauda paredzēta dabasgāzes, ogļu un mazuta iepirkšanai noteiktam skaitam Ukrainas termoelektrostacijām.

Šis piešķirums atvēlēts papildus tiem 25 miljoniem eiro, ko ES piešķir šā gada sākumā, ņemot vērā, ka Ukraina pagājušā gada decembrī, izpildot rietumvalstu un īpaši Eiropas Savienības prasību, slēdza Černobiļas atomelektrostaciju. Pavisam šiem nolūkiem 2 gadu laikā paredzēts ziedot 65 miljonus eiro.

Saskaņā ar kompensācijas programmu, par ko vienojušās ES valdības, savienība apņēmusies līdzēt īstenot pāreju no Černobiļas AES uz divu jaunuzpildītajām Hmelņickā un Rovnā, kurām paredzēts saņemt no Eiropas Savienības kodolenerģētikas pārvaldes «Euroatom» 585 miljonu dolāru aizdevumu.

Lasa gailenes eiropiešu vēderam

Gailēņu eksports no Latvijas uz Eiropas Savienības valstīm rit pilnā sparā, un visu pieprasījumu pat nevar apmierināt, aģentūrai LETA teica SIA «Rīgvare» direktors Guntis Klēģers.

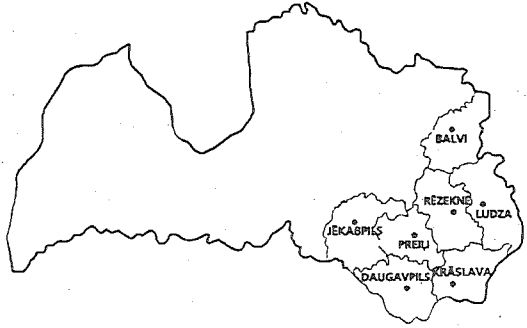
Gailēņu uzpirkšanu firma sākusī 1. jūlijā visos valsts rajonos. Klēģers atzina, ka «Latvijā nezaug tik daudz gailēņu, lai varētu apmierināt Eiropas valstu pieprasījumu». Latvijas uzņēmums gailenes eksportē uz Somiju, Franciju, Vāciju, Austriju un Itāliju.

«Gailēņu iepirkšanas cena ir atkarīga no gailēņu kvalitātes un pieprasījuma Eiropas valstīs. Ja Eiropas valstīs ir liels pieprasījums, tad attiecīgi arī gailēņu lasītājiem par gailēnēm tiek maksāts vairāk,» skaidroja Klēģers. Vidēji gailenes tiek uzpirktas par Ls 0,5-1,5 kilogramā.

Neskatoties uz to, ka Eiropas Savienības valstīs ir liels pieprasījums pēc Latvijā augušajām gailēnēm, daudz šo sēņu uz Eiropas valstīm tiek eksportētas arī no Krievijas un Baltkrievijas. «Dienmēl to kvalitāte ir daudz zemāka nekā Latvijas gailēnēm, un šīs valstis var vinnēt ar apjomu nevis kvalitāti,» teica Klēģers.

Uzņēmums agrāk nodarbojies arī ar ogu pirkšanu un eksportu, bet, pēc Klēģera teiktā, šogad liela dārza un meža ogu raža arī Eiropā. Turklāt, nav izdevīgi ievest Latvijas ogas Eiropā — tur tās ir lētākas, jo ogu lasīšanai izmanto mašīnas, nevis kā Latvijā — roku darbu.

KAIMIŅU RAJONOS

Avarē preču vilciens

Pagājušās nedēļas beigās notikusi dzelzceļa avārija maršrutā Daugavpils — Rīga. Šī ceļa 313. kilometrā starp Trepes un Krustpils staciju pie pārbrauktuves no sliedēm nogājis preču vagona viens riteņu pāris. Avarējušais preču vilciens vedis minerālmēslojumu no Baltkrievijas. Avārijas cēlonis izrādījies vagona riteņa asij nolūzusi bukses galva.

«Brīvā Daugava»

● BALVU RAJONĀ

Pirmais AIDS upuris rajonā

17. jūlijā Balvu rajonā savās mājās mira 1944. gadā dzimis vīrietis, kura miršanas apliecībā kā nāves iemesls bija uzrādīta HIV infekcija jeb AIDS. Veicot atkārtotu nodotā asins analīzi, diagnoze ir apstiprinājusies. Ziņa par pirmo AIDS upuri Balvu rajonā ir šokējusi daļu sabiedrības, liekot zaudēt pārliecību, ka līdz Balviem tas nenonāks.

Balvu rajona centrālās slimnīcas ārsts stāsta, ka vīrietis griezies pie mediķiem ar sūdzībām par vispārēju vājumu un aizdomām uz iekšējo orgānu saslimšanu. Viņš ticis izmeklēts kā onkoloģisks slim-

nieks, jo visi simptomi norādījuši uz iespējamo onkoloģisko saslimšanu. Tomēr tā netika konstatēta. Vīrietim bija plaša sēnišu infekcija, kas bieži novērojama pie saslimšanas ar AIDS. Viņam piedāvāts veikt HIV analīzi. Rezultāti Balvos pienāca pēc apmēram divām nedēļām. Tie apstiprināja, ka vīrietis ir inficējies ar HIV. Tobrīd slimnieks jau atradās mājās. Viņš bija jāizsauc un jānosūta uz Rīgu, bet tā kā bija nedēļas nogale, to atlika uz jaunas nedēļas sākumu. Bet nedēļas sākumā viņš savās mājās mira.

Balvu slimnīcas ārsti atzīst, ka pārējiem pacientiem no inficēšanās ar AIDS no šāda slimnieka, esot viņam tikai līdzās, nebūtu ko

baidīties. HIV infekcija pa gaisu nelido. Tā izplatās tikai dzimumsakaru ceļā, vai medicīniski — caur inficētā pacienta asinīm. Sistēmas ar šļirci ar Balvu slimnīcā tagad lieto tikai vienreizējās. Tomēr mediķi, nonākot tiešā saskarē ar inficētā asinīm, ja gadās sadurties ar šļirci vai ķermenī ir kāda citāda brūce, pie HIV varētu tikt. Slimnīcas direktora vietniece saka, — visā pasaulē mediķi strādā cimdos. Arī māsiņas, izdarot injekcijas. Diemžēl Balvos cimdiem naudas nepietiek. Ja slimnīca pirkus cimdus, nebūs naudas zālēm. Bet nav nekādas garantijas, ka slimnīcā nenonāk ar HIV inficējies slimnieks, par kuru neviens neko nezina un arī pats par

sevi neko nezina. Mirušais vīrietis sūdzējies arī par sāpēm vēderā, ilgstošu caureju, bet sākotnēji bijušas aizdomas par zarnu vai kuņģa vēzi. Tikai plaša sēnišu infekcija un vispārējs vājums mudinājis pacientam veikt HIV analīzi. Zinot AIDS attīstības gaitu, ārste spriež, ka vīrietis ar HIV būtu varējis inficēties pirms gadiem pieciem.

Aizgājēja gandrīz astoņdesmit gadus vecā māmuļa nepilnu triju gadu laikā ir zaudējusi abus dēlus un palikusi bez bērniem un mazbērniem, jo dēli bija neprecējušies. Vecākais dēls laukos palicis pēc jaunākā brāļa nāves. Tobrīd viņam arī nebija darba. Beidzis institūtu Ļeņingradā, viņš kā ķīmiķis strā-

dājis Olainē, Rīgā, bijis labs ķīmiķis. Labi pelnījis un apceļojis daudz pasaules valstis. Viņa pati pēc jaunākā dēla nāves bijusi galīgi slima. Atveseļojusies ar vecākā dēla gādību. Viņš bijis lasījis daudz vecu grāmatu. Mātei licis trīs mēnešus vakaros kājas turēt baldriānu vannās. Uz sirds licis turēt tādu Sergeja grāmatu un lūgt Dievu. Un tad to sāpi no sirds kā ar raušanu izrāvuši.

Kā dēls varējis saslimt, mātei nav ne jausmas. Vēl nesen bijis itin sprauns, izcirtis visus krūmus, un malkas pietikšot vēl gadam uz priekšu, viņa stāsta.

«Vaduguns»

● LUDZAS RAJONĀ

Zastinsku koka skulptūru dārzs paplašinās

Malnavas pagasta Zastinskos dzīvo Staņislavs Kozlovskis, kurš vaļaspriekš nodarbojas ar kokgriešanu un savas mājas pagalmā izveidojis skulptūru dārzu. Pirms diviem gadiem viņam bija iecerējis izveidot Brīvības pieminekļa tēlu.

Staņislava kungam nu jau ļoti cienījams vecums — 82 gadi, tomēr ar savu vaļasprieku viņš nodarbojas kā agrāk — balti krāsoto tēlu skaits palielinājies. Pie viskās nosēdināts gailis, vesela atru jaužu tēlu kompānija — pie sētas žoga, bet pēdējais darbs noskatīts žurnālā un izveidots kā piemineklis Lielā Tēvijas kara varoņiem Priekulē.

Brīvības piemineklim arī bija jau nolūkota vieta — laukumā pie ieejas pagalmā, arī stalta vētrā nolauzta egļu materiālam izraudzīta. Tomēr Staņislava kungs pārdomāja: tādu tautai svētu tēlu nevar izcirst šā tā. Viss jāizdara ļoti rūpīgi un meistarīgi, bet nav vairs tā spēka, lai varētu izveidot visas skulptūru grupas, spriež meistars, labāk darīnāšu ko vienkāršāku.

● «Žēl, ka mana aizraušanās nāca tik vēlu...»

Nezina, vai šim darbam jebkad uzdrošināšos ķerties klāt.

Visi koka tēli izcirsti no egles un, lai to mūžu pagarinātu, nokrāsoti. — Žēl, ka man jaunība pagājusi kara gados. Toreiz par māci-

labvēlīgo attieksmi pret dzīvi, darbīgumu un līdz sirmiemi matiem saglabāto interesi par skaistumu. Viņa mājā ciemojušies skolēni, tāpat garābraucēji un allaž jutušies patīkami pārsteigti par redzē-

šanos nebija ko domāt. Arī es būtu apguvis darba mākslinieciskos paņēmienus labāk. Ko nu vairs — spēki iet mazumā, pat lielos cirvja darbus jālūdz izdarīt dēlam. Pats vairs tikai ar kalnu strādāju. Ja būtu agrāk sācis... Šovasar bija brālis no Austrālijas atbraucis, saskaitīja, ka ap 50 skulptūru te pie mājas ir, bet cik vēl malkā sakurināts!

Var aprīnīt vecā vīra kārtības mīlestību,

to. Mākslas muzejā skulptūras nenonāks, bet vai tāpēc tām nav vērtības?

Saistībā ar benzīna kontrabandu Ludzas rajonā apsūdzības uzrādītas 18 personām

Muitas lietu prokuratūra saistībā ar vērienīgo benzīna kontrabandu Ludzas rajonā uzrādījusi apsūdzību 18 personām. Apsūdzības uzrādītas trim muitniekiem — par tīšu amatpersonas bezdarbību. Šīm personām kā drošības līdzeklis piemērots apcietinājums. Apsūdzības uzrādītas arī sešiem robežsargiem — par dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, par kontrabandas atbalstīšanu. Pieci no sešiem robežsargiem atrodas apcietinājumā.

Pret vēl četrām personām — benzīnvedēja šoferiem, kas pārvietoja degvielu pāri robežai, un vienai tiem piesaistītai personai — kriminālvajāšana uzsākta par kontrabandu personu grupā pēc iepriekšējās vienošanās. Visas personas atrodas apcietinājumā.

Apsūdzība uzrādīta arī kādas

firmas direktoram — par kontrabandas organizēšanu. Arī šī persona atrodas apcietinājumā. Vēl trim personām — šoferiem, kuri mēģināja pārvadāt preces bez ieviešanas dokumentiem Latvijas teritorijā — par nelikumīgi ievestu preču un citu vērtību glabāšanu, pārvadāšanu vai realizēšanu personu grupā vai lielā apjomā.

Firmas īpašniece, kura būtu saņēmusi degvielu, apsūdzēta par nelikumīgi ievestu preču un citu vērtību glabāšanu, pārvadāšanu vai realizēšanu personu grupā vai lielā apjomā, kā arī par kontrabandas mēģinājuma atbalstīšanu. Sieviete atrodas apcietinājumā. Šīs ir tikai sākotnējās apsūdzības, izmeklēšanas gaitā ir iespējama to pārkvalifikācija vai jaunu apsūdzību uzrādīšana.

Kā jau ziņots, naktī uz 19. jūliju Kontrabandas apkarošanas centra darbinieki kopā ar Organizētās noziedzības un korupcijas apkarošanas biroja darbiniekiem uz šosejas dažus kilometrus no Greņņevas muitas kontroles punkta aizturēja trīs kravas automašīnas, kas veda 126 tonnas benzīna par 40 000 latu.

«Ludzas Zeme»

● JĒKABPILS RAJONĀ

Grib sagatavot celulozes ražošanas speciālistus

Jēkabpils rajona padome kā tehniskā profila skolas celulozes rūpnīcas speciālistu sagatavošanai ieteikusi Saikas arodividusskolu, kas mācītu kokapstrādes un ķīmiskās tehnoloģijas speciālistus, Viesītes arodividusskolu, kur izglītību iegūst vides speciālisti un mēdžeri, kā arī Jēkabpils agrobiznesa koledžu, kas sagatavo finansu un grāmatvedības speciālis-

tus. Zemkopības ministrijai, a/s «Baltic Pulp» un Ministru kabinetam tiks lūgts sniegt atbalstu Saikas arodividusskolas materiāli tehniskās bāzes uzlabošanai.

Nav agresīvu suņu, ir tikai bezrūpīgi saimnieki

Antoņina ir Stafordšīras terjera saimniece, viņa uzskata, ka nav pareizi aizliegt visu šķirni, ja kāds no tās pārstāvjiem ir uzbrucis cilvēkam.

Par spīti tam, ka sabiedrībā daudz runā par minētās šķirnes

suņu agresivitāti, Salron Derio Diogēns Dio, kurš ir 1 gadu un 4 mēnešus vecs, izrādījās pavisam mīļš, mierīgs un gudrs suns. Kaimiņu bērni paši nāk un lūdz, lai suni izlaistu ārā, jo viņam bērni ļoti patīk, stāsta saimniece. Derio ir liels mājās sargs, kurš īpašu neapmierinātību neizrāda arī tad, ja uz laiciņu dzīvoklī ir jāpaliek vienam. Derio bija sadraudzējies arī ar saimnieku kaķēnu, un, kad to nācās aizvest prom, visvairāk skuma tieši Derio.

2-3 reizes dienā Derio tiek vests pastaigā, tam ir jāgriež nagi, reizi 3-4 mēnešos jāvanno. Saimniece

domā, ka nedrīkst četrkājaino draugu turēt četrās sienās, jo tā dzīvniekā tiek ieaudzināta agresivitāte. — Derio patīk augstu lēkt un ar zobiem ieķerties kādā koka zarā un karāties. Garāmgājēji dažkārt domā, ka mēs sunim darām pāri, taču tā viņš trenē savus žokļus. Stafordšīras suņiem ir jātrenē arī muskulatūra, tādēļ treniņa nolūkos ziemā to var jūgt kamanās, vasarā sunim var likt vilkt mašīnas riepu, — stāsta saimniece. Derio ir suns vērotājs, parkā apguļas un vēro cilvēkus. Nekad nav izrādījis agresivitāti. Suņa raksturu nosaka saimnieks. Nekādā gadījumā to

audzinot nedrīkst sist. Tāpat nedrīkst sunīti atstāt novārtā.

Par šīs šķirnes suņu izraisītajām problēmām saimniece saka: «Es nekad negribētu būt to vecāku vietā, ar kuru bērnu notika šī nelaime, kā arī šī suņa saimnieka vietā. Ir divaini, ka tādas briesmas nodarījuši Derio ciltsbrāļi, taču draudzīgāku un mīļāku suni kā Derio es nevaru iedomāties. Mēs ģimenē nekad neesam savu izvēli nožēlojuši».

«Brīvā Daugava»

LIKUMĪBA, INFORMĀCIJA

Ko katram vajadzētu zināt par policiju

Policijas darbinieku tiesības

■ Pārbaudīt dokumentus personām, kuras tur aizdomās par likumpārkāpumiem;

■ nogādāt policijas iestādē un administratīvi uz laiku līdz 3 stundām aizturēt likumpārkāpēju, lai noskaidrotu viņu personību, apskatītu vai izņemtu viņu mantas vai dokumentus, sastādītu protokolu, ja pārkāpuma vietā tas nav bijis iespējams;

■ iekļūt dzīvoklī bez tur dzīvojošo atļaujas (nepieciešamības gadījumā lietojot arī fizisku spēku) jebkurā diennakts laikā gadījumos, kad likumpārkāpējs aizturams nozieguma vietā vai apdraudēta cilvēku dzīvība;

■ izvilkt un sagatavot šaujammieroci, ja policists uzskata, ka būs nepieciešams to pielietot;

■ pielietot šaujammieroci, ja aizturētā persona mēģina tuvoties policistam tuvāk par norādīto attālumu, tūšām izdara negaidītas kustības vai veic citas bīstamas darbības, kuras var saprast kā vardarbības mēģinājumu;

■ lietot fizisku spēku, speciālos cīņas paņēmienus, roku dzelžus, nažus, sasiešanas līdzekļus, asaras izraisošas vielas, kā arī dienesta suņus, lai aizturētu un nogādātu policijas iestādē likumpārkāpēju, kuri ļaunprātīgi nepakļaujas likumīgajām policijas prasībām (šos paņēmienus nelieto pret sievietēm, mazgadīgajiem un personām ar redzamām invaliditātes pazīmēm, izņemot gadījumus, kad tās izrāda bruņotu pretošanos, notiek grupveida uzbru-

kums, apdraudēta cilvēka dzīvība vai veselība);

■ apturēt transportlīdzekli un izdarīt tā apskati, ja ir pamats domāt, ka vadītājs pārkāpis Ceļu satiksmes noteikumus vai likuma prasības;

■ apturēt transportlīdzekļus un izdarīt to apskates, lai aizturētu personas, kas izdarījušas noziegumu vai izbēgušas no apcietinājuma;

■ aizliegt izmantot transportlīdzekļus, kuru tehniskais stāvoklis apdraud ceļu satiksmes drošību;

■ atstādināt no transportlīdzekļa vadīšanas personas, kurām nav dokumentu par konkrētā transportlīdzekļa izmantošanu vai attiecīgās kategorijas transportlīdzekļa vadīšanas tiesību;

■ atstādināt no transportlīdzekļa vadīšanas un nosūtīt uz pārbaudi personas, par kurām ir pietiekams pamats domāt, ka tās ir alkoholoģisko dzērienu, narkotisko vai citu apreibinošo vielu iespaidā;

■ ar transportlīdzekļa vadītāja piekrišanu izmantot uzņēmumiem, iestādēm, organizācijām vai personām piederošos transportlīdzekļus, lai aizbrauktu uz likumpārkāpuma vietu, vajātu likumpārkāpēju, nogādātu aizturētos policijas iestādē, aizvestu pie ārsta personas, kurām steidzami nepieciešama medicīniskā palīdzība;

■ dienesta vajadzībām bez atlīdzības izmantot iestāžu, uzņēmumu, organizāciju vietējos sakaru līdzekļus.

Nākamreiz — par kriminālpolicijas darbinieku tiesībām, atklājot ekonomiskos noziegumus.

PREIĻU RAJONA TIESĀ

Sodīts par atkārtotu braukšanu dzērumā

31. jūlijā Preiļu rajona tiesa izskatījusi 1958. gadā dzimušā preilieša Jevģēnija Vucāna krimināllietu.

Pagājušā gada 20. jūnijā policija viņu aizturēja pie automašīnas Mazda 626 stūres, braucot pa ceļu Ančkini — Preiļi. Izelpojamajā gaisā tika konstatētas 2,62 promiles. Toreiz Jevģēnijam nācās samaksāt 100 latu lielu soda naudu. Vēl nebija pagājis gads, kad ierēģbušo vīrieti, braucot ar to pašu mašīnu, policija aizturēja Preiļos. Šoreiz izelpojamajā gaisā konstatēja 3,33 promiles. Pats vainīgais atzinās, ka pirmajā reizē esot braucis no talkas, bet šogad neatliekama vajadzība spiedusi vest slimnieku uz slimnīcu.

Tiesa atzina Jevģēniju Vucānu par vainīgu un sodīja ar piespiedu darbiem uz 90 stundām, atņemot transportlīdzekļa vadītāja tiesības uz vienu gadu.

Arests par skandalēšanu

15. augustā tiesa izskatīja 1964. gadā dzimušā Preiļu iedzīvotāja Aivara Ručevska lietu. Šī gada 14. augusta vakarā, kad simti un tūkstoši ticīgo devās uz krusta gājieni Aglonas bazilikas sakrālajā laukumā, Aivars Aglonā ieradās bārā «Turība» un alkohola reibumā huligānisku pamudinājumu vadījis lamājās, vairākas reizes ar dūri iesita pa galvu V.B., kā arī noplēsa drēbēm piedurkni.

Preiļu rajona tiesā Aivars Ručevskis sodīts ar arestu uz desmit diennaktīm.

Pēc Preiļu rajona tiesas materiāliem

Stundu vizina mirušu pasažieri

Liepājā 6. maršruta autobuss stundu vizinājis mirušu pasažieri. Pie Liepājas pašvaldības policijas nama pieturējies autobuss, kura vadītājs lūdzis policistiem no salona savākt piedzērušos vīrieti, kurš jau stundu vizinoties ne-reagējot uz šofera aizrādījumiem un prasībām izkāpt. Tikai tad, kad atskurbtuves dežurējošais kārtibnieks mēģinājis pamodināt guļošo, izrādījies, ka pasažieris, 50 gadus vecs klaidonis, jau stundu iepriekš miris.

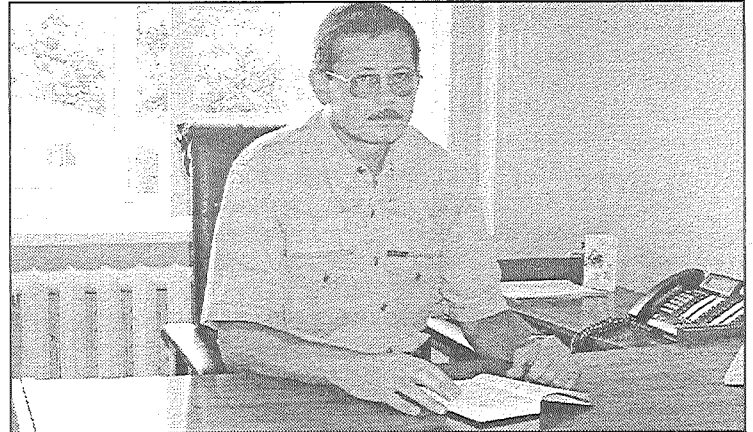
«Diena»

Kriminālpolicijai jauns priekšnieks

Kopš 1. augusta par Preiļu rajona policijas pārvaldes kriminālpolicijas priekšnieku apstiprināts policijas majors Edgars Fedosejevs, kurš līdz šim veica Līvānu policijas nodaļas priekšnieka pienākumus.

Edgars Fedosejevs ir jēkabpilietis. Milicijā viņš sāka strādāt 1985. gadā, vēlāk strādāja valsts ekonomiskās suverenitātes departamentā, ekonomiskajā policijā. No 1998. gada vadīja Līvānu policijas nodaļu. Edgaram Fedosejevam ir augstākā ekonomiskā izglītība.

L.Kirillova

● Edgars Fedosejevs uzskata, ka kriminogēnā situācija Preiļu rajonā atbilst tā iedzīvotāju ekonomiskajai situācijai, noziegumu skaits ir mazāks nekā valsts lielākajās pilsētās un rajonos ar aktīvu saimniecisko dzīvi. Foto: M.Rukosjevs

POLICIJAS ZIŅAS

Sadursme, veicot apdzīšanu

9. augustā ceļa Krāslava — Preiļi — Madona 64. kilometrā automašīnas Ford Sierra vadītāja Solvita E., veicot apdzīšanu, izraisīja sadursmi ar tajā pašā virzienā braucošo automašīnu VW Passat. Bojātas abas automašīnas, cietušo nav. Sastādīts administratīvais protokols.

Aizdzīts žigulis

9. augustā Līvānos no Lāčplēša ielas 23 nama pagalma aizdzīta L.I. piederošā automašīna VAZ 2101. Ierosināta krimināllietā.

Suņa uzbrukums

9. augustā saņemts L.S. iesniegums par to, ka Preiļos uz Talsu ielas viņai uzbrucis bez pieskatīšanas atstāts suns. Par suņu turēšanas noteikumu neievērošanu administratīvais protokols sastādīts Pēterim L.

Tirdzniecības noteikumu pārkāpumi Preiļos

10. augustā Preiļos, Aglonas ielā 22 SIA «Azurg» bārā konstatēti tirdzniecības noteikumu pārkāpumi, tur tirgoja alu, kam beidzies realizācijas termiņš. Sastādīts administratīvais protokols.

10. augustā Preiļos, Liepājas ielā 37 individuālā uzņēmuma «Līgo-2» bārā konstatēti preču stingro pavadzīmju rēķinu aprites noteikumu pārkāpumi. Materiāls nosūtīts Valsts ieņēmumu dienestam.

10. augustā Preiļos, Kārsavas ielā 1 bārā «Krauja» konstatēts kases operāciju noteikumu pārkāpums. Sastādīts administratīvais protokols.

10. augustā Preiļos, Turgus laukumā 3 SIA «Sakura» kafējnīcā arī konstatēts kases operāciju noteikumu pārkāpums. Sastādīts administratīvais protokols.

Rīdžinieki un vietējie pārkāpj tirdzniecības noteikumus Aglonas svētku laikā

14. augustā Aglonā izbraukuma tirdzniecības laikā kāda Rīgas firma «Saida-B» pārkāpa tirdzniecības noteikumus. Sastādīts administratīvais protokols.

14. augustā Aglonā rīdžinieks Aleksandrs S. veica tirdzniecību neatļautā vietā un bez atļaujas. Sastādīts administratīvais protokols.

Aglonas svētku laikā konstatēti tirdzniecības noteikumu pārkāpumi arī Preiļu un Līvānu firmām — SIA «Jata» un individuālajam uzņēmumam «Vikings». Notiek materiālu pārbaude.

Skandāli un huligānisms

9. augustā Sergejs V. Līvānos, Baznīcas ielā alkohola reibumā huligāniski izrikojās pret S.G. Sastādīts administratīvais protokols.

12. augustā Preiļos, Liepu ielā 24 ģimenes skandālu sarīkoja Staņislavs M. Sastādīts administratīvais protokols.

17. augustā Preiļos, Paulāna ielā 9 Ludmila Š. alkohola reibumā, huligānisku tieksmju mudināta, izsita loga rūti. Sastādīts administratīvais protokols.

Līvānos aizturēts automašīnu apzadzējs

Naktī no 16. uz 17. augustu Līvānos, izsītā automašīnu sānu logu stiklus, apzagtas 14 automašīnas. Paņemtas audioierīces, dokumenti, citas mantas. Tajā pašā naktī aizturēts par šīm zādzībām aizdomās turētais līvānietis, deviņpadsmit gadus vecs jauniešs. Pēdējo nedēļu laikā viņš «aptīrījis» aptuveni 30 transportlīdzekļus. Aizturēšanu operatīvi veica Līvānu policijas nodaļas dežurdaļas dežurants Dmitrijs Radu-

najevs un apvienības «Apsardze» darbinieks Valdis Ušackis. Notiek izmeklēšana.

Satiksmes negadījumā iesaistīts policists

14. augustā ap pulksten 17.00 Preiļos uz Aglonas ielas notika sadursme starp automašīnu «Niva» un Opel, kuram pie stūres bija rajona policijas pārvaldes darbinieks. Notiek dienesta izmeklēšana, šajā laikā policists atstādināts no dienesta pienākumu veikšanas. Lēmums tiks pieņemts pēc ekspertīzes slēdziena saņemšanas.

Ģimenes tragēdija Rudzātu pagastā

15. augustā Rudzātu pagastā netālu no mājām uz kāda lauka atrasts sievietes liķis bez vardarbības nāves pazīmēm. Tajā pašā dienā mājās atrasts pakāries viņas vīrs. Notiek materiālu pārbaude.

Kāzu muzikantu saieta atskaņas

Pēc kāzu muzikantu saieta, kas Rožupes estrādē notika 17. augusta vakarā, slimnīcā ar miesas bojājumiem, kas nodarīti kautiņa laikā, griezušies divi svētku dalībnieki. Notikušais tiek pārbaudīts.

18. augustā no rīta Rožupē reģistrēts ceļu satiksmes negadījums, tas bijis starp automašīnu VW Golf un zirgu. Transportlīdzeklis nopietni bojāts, par zirgu informācijas nav. Notiek materiālu pārbaude.

Atvadjās no dzīves Aglonas bazilikas dārzā

19. augustā Aglonas bazilikas teritorijā tika atrasts pakāries kāds 31 gadu vecs vīrietis. Viņš ir Daugavpils iedzīvotājs, bet bija ieradies ciemos Aglonai tuvajos Grāveros (Krāslavas rajons). Notiek materiālu pārbaude.

Preiļu rajona policijas pārvaldes informācija

VALASPRIEKŠ

Rudens dārza karalienes — dālijas

Veronikas Bogotās dāliju vaļaspriekšs sācies pirms desmit gadiem, tagad viņas kolekcijā ir vairāk kā 200 dāliju, 70 gladiolu un nezināms skaits vēl citu vasaras puķu šķirņu.

Jau vairāk nekā desmit gadus Veronikas Bogotās sirdslieta ir dālijas. Viņas dārzā Saunas pagasta Priekuļos tās ir karalienes — vairāk par 200 šķirnēm visdažādāko krāsu ziedu. Saimniece tās nepārdod, bet dāvina labprāt.

300 dāliju stādu

Veronikas kundzes piemājas dārzā goda vietā ir puķes. Grūti aprakstīt to daudzkrāsaino ziedu jūru, kas paveras skatienam, ienākot viņas mājas pagalmā. Saimniecei patīk eksperimentēt no sīkas sēkliņas izplaucējot nepazīstamus, vēl neredzētus ziedus. Gadu gaitā izveidojusies arī gladiolu kolekcija — aptuveni 70 šķirņu. Un tomēr — sirds pieder dālijām, latvieša dārzā sen zināmajām ģeorgīnēm. Trīs simts stādu kuplo četrās rindās, pie katra piesieta zīmīte ar šķirnes nosaukumu, katrs stumbriņš rūpīgi piesiets, lai vējš neizlauz. Saimniecei ir doma izveidot dāliju krāsu rindu — sastādīt dālijas tā, lai ziedi veidotu toņu pārejas. Ar pārdošanu gan Veronikas kundze nekad nav pelnījusi, labprāt rīkojot ziedu izstādes skolā, gumus vienkārši tāpat atdāvinot.

Viss sākās ar
'Zvaigznīti'

Ar puķkopību arī var «saslimt» — laba nozīmē. Tas ir tā, ka pavasaros nav iespējams paiet garām sēklu veikalam, neiegādājoties kaut ko no plašā klāsta. Veronikas kundzes darba dienas aizrit Priekuļu pamatskolā, kur viņa māca matemātiku, taču nereti nākas mērot ceļu arī uz Rīgu, lai papildinātu savas iemaņas dažādos kursos. Tās nu ir reizes, kad lietderīgais tiek savienots ar patikamo, un no Rīgas mājās tiek pārvesti puķu stādi vai jauno šķirņu dāliju gumi.

Pārsvarā jaunās šķirnes pēc kataloga Veronikas kundze iepērk pie selekcionāriem. Visplašākā sadarbība izvēršusies ar selekcionāru Aivaru Baroniņu, kurš ir arī «Dāliju Avīzes» autors. Taču sākums visai lielajai dāliju audzēšanas mīlestībai bijis pavisam parasta vēlēšanās rast prieku sirdij, izdaiļojot apkārtni. Bijušas dažas dālijas — balta, dzeltena, tad pie vīra māsas Ķekavā ieskatījusi adatānu, spilgti sarkanu dāliju — 'Zvaigznīti'. Ar šo šķirni arī esot sākusi. Katram stādam savas vēlmes, katrs prasa rūpes un arī zināšanas. Sākumā dālijas ziedējušas maz, augušas

Tagad ir pat labākais laiks apgriezt zemēnēm liekās un sausās lapas, liekās stigas, ja nevēlas papildu stādījumus, izgriezt sakaltušos ziedu kātiņus, lai dārzā paliek skaisti stādi, kas gaida ziemošanu. Vēl tagad zemēnēm jādod mēslojums. Ieteicams rudens pamatmēslojums vai šķidrās kompleksais mēslojums. Vircot zemes drikst tikai vienu reizi pavasarī, arī

tad uzmanoties no pārāk stipra vircas koncentrāta (ieteicams 1/2 litra vircas šķaidīt ar 10 litriem ūdens).

Arī pavasarī būs jānogriež ziemā skartās lapas un noteikti jābūt piesardzīgiem salnu laikā. Lai pasargātu ražu, stādījumi salnu laikā jāpsedz ar agroplēvi. Un jāatceras, ka zemeņu ražas ienaidnieki ir smecernieki un salnas.

Četrās rindās, katrā aptuveni 70 dāliju stādu, katrs ar savu skaistumu, katrs ar savu stāstu. Foto: G.Kraukle

lapās, tad kāda pieredzējusi tirgus sieva ieteikusi zem katra guma iekaisīt sauju pelnu. Vienlaikus ar barības elementiem, ko tie satur, pelni nomāc arī augsnē atrodošos slimību iedīgļus.

Dāliju gudrības

Dālijas stādot, var izmantot arī svaigus kūtmēslus, izraktajā bedrē ieber mēslus, uz tiem 3-5 cm biezu augsnes kārtu un liek dālijas gumu. Sadaloties kūtmēsli izdala siltumu, kurš vajadzīgs, lai pavasarī dālijas sāktu intensīvi augt. Ja audzētājs vēlas veselīgus gumus, kas labāk saglabājas ziemā, selekcionāri gan rekomendē rudenī iestrādāt kompostu un pavasarī tikai kompleksos minerālmēslus. Veronikas kundze iesaka lielos gumus noteikti dalīt, un pēc savas pieredzes saka, ka, lietojot tikai minerālmēslus, dālijas «aiziet lapās» — veidojas daudz zaļās masas un maz ziedu. Augšanas laikā labs mēslojums ir virca. Attiecībā uz laistīšanu Veronikas kundze saka, ka dālijas vai nu regulāri un pamatīgi jālaista, lai augsnī samitrinātu visā stādīšanas dziļumā, vai arī jāatstāj nēlaistītas.

Dālijām tik saulaina vieta, taču ne pilnīgs aizvējš un sutoņa, jo tad tās biežāk slimo. Lielas saules mīļotājas ir pomponu dālijas, kas zied maziem, bumbiņām līdzīgiem ziediem (līdz 52 mm). Izrādās, ka zieda krāsa intensitāte arī ir saistīta ar izvēlēto augšanas vietu, jo atsevišķu šķirņu ziedi pilnīgā saules gaismā izbalo. Dālijām patīk neliels noēnojums dienas karstākajā laikā.

Katram sava «Mis»

Staiģāt starp garajām dāliju rindām ir aptuveni tas pats, kas šķirstīt aizraujošu grāmatu, kur katra lappuse pārsteidz ar krāsu un formu dažādību. Selekcioniāri pazīst vienkāršās, anemoņu, apkakļu, ūdensrožu, dekoratīvās, lodveida, pomponu, kaktusu un platziestu kaktusu, kā arī orhidejtīpa dālijas. Arī Veronikas kundzes dārzā ir milzums interesantu eksemplāru, piemēram, dālijas ar milzu zie-

diem — līdz pat 30 centimetriem diametrā — kā cepures. Ir arī sīcīnie pomponiņi, zemās dāliju formas. Šobrīd modē ir orhidejtīpa dālijas — augstas ar interesanti veidotiem ziediem. Īsts brīnums ir dālijas, kam vienā krūmā katrs zieds plaukst savādāks — cits bālāks, cits spilgtāks. Saimniece dārzā zied vistumšākā no visām dālijām — sarkanīgi melnā 'Red Majorette'. Tā ir arī viena no viņas favorītiem, taču katram šajā dārzā noteikti būtu sava «Mis».

Kas skaistumu nokož?

Tā, protams, ir salna — lielākā dāliju audzētāju ienaidniece. Dālijas nav nedz īpaši slimīgas, nedz arī sevišķi izvēlīgas, taču tās ir ļoti jutīgas pret aukstumu. Dāliju audzētājam visskumjākais ir rīts pēc salnas, un tad gribas steidzīgāk aizvēkt nosalušos augus, lauku norakt un gaidīt atkal jaunu pavasari, taču tūlīt pēc nosalšanas dālijas rakt nedrīkst. Ja salna pārsteidz septembra sākumā vai vidū, tomēr vajadzētu nogaidīt vismaz divas nedēļas, Veronika Bogotā iesaka rakšanu atlikt līdz 10. oktobrim. Pirms likt glabāšanā, piemēram, zaģu skaidās, izraktie gumi ir labi jāizkaltē, taču tos nedrīkst arī sakaltēt. Katrs dāliju audzētājs būs pārliecinājies, ka grūtākais ir saknenī-

šus saglabāt līdz pavasarim. Neizkaltēti gumi sapūst, bet pārkaltēti — izžūst. Svarīgākais ir apzvēt gumus labi, bet ne tik daudz, ka tie sāk krokoties. Jo gums nenobriedušāks (par agru norakts), jo grūtāk noteikts pareizo brīdi, kad zāvēšana jāpārtrauc. Pa ziemu tos uzglabā sausā, vēsā, bet ne mitrā vietā. Zināšanas un izjūta nāk tikai ar pieredzi, uzskata Veronika.

Aizraujas arī pārējie

Mājinieki pret Veronikas vaļasprieku izturas iecietīgi. «Pieciš», saimniece saka ar viņai raksturīgo šķelmīgo jautrības dzirkstīti balsī. Viņa smejas, ka meitai «dāliju bacilis» jau pielipis — katram dēstam piestiprinājusi šķirnes nosaukumu. Tāpat gumus sagrupēs rudenī, kas ir lielākais darba laiks dāliju audzētājam.

Savā vaļaspriekā Veronika dalās arī ar kolēģēm, kaimiņiem un visiem, kam patīk puķes, tikai žel esot, ka zemes pie mājas visai pamaz. — Ja varētu savu māju paņemt un pārcelt citā, skaistākā un plašākā vietā, to darītu nešauboties, saka mundrā saimniece. Dāliju audzēšanas prieks, ja vien pašam ir vēlēšanās, var būt bezgalīgs, jo šobrīd Latvijā to šķirnes skaitāmas jau tūkstošos, katru gadu būs ko izmēģināt. Jo skaistāks ir dālijas zieds, jo tā kaprīzāka, saka saimniece. Piemēram, 'Tartan', kam ir tumšsarkans zieds ar sniegbaltiem lapu galiņiem, jāpērk vai katru gadu no jaunā — gumi nepārziemo.

Veronikas kundze nemaz neslēpj, ka šis vaļasprieks prasa milzīgu darbu. Vieglāk, protams, ir nopļaut gludu mauriņu ap māju, iestādīt pāris savdabīgu augu — visi teiks un slavēs. Dāliju dārzā pa gabalu neliksies tik pievilcīgs, taču vajag tikai vērtīgāk ielūkoties šajā ziedu krāšņumā. Tā noslēpums ir nepārspējamā krāsu, formu un izmēru dažādība (ir līdz pat 3 m garas dālijas), kas nav novērojama nevienai citai puķu kultūrai.

G.Kraukle

Padomi dāliju mīļotājiem:

- Lai grieztie dāliju ziedi ilgāk saglabātos svaigi, ziedkātu galus uz dažām sekundēm iemērc verdošā ūdenī. Pēc plaucēšanas ziedus nekavējoties ieliek traukā ar aukstu ūdeni un vismaz uz dažām stundām noliek vēsā telpā atdzerties.
- Jāatceras, ka plaucējot nedrīkst piejaut, ka kātu gali kļūtu mīksti, bet karstie tvaiki skartu ziedus.
- Resnāki kāti verdošā ūdenī jātur ilgāk nekā tievi.
- Dāliju ziedu griež dienu pirms tas ir pilnīgi uzplaucis.
- Vāzē iesaka likt dālijas isākos kātos, pie tam, bez lapām. Ja kompozīcijai grib pievienot lapas, tās griež atsevišķi.
- Ziedu glabāšanai papildina cukura, glikozes, aspirīna, etika, bet visvairāk speciāli pagatavojamu sastāvu pievienošana ūdenim, kas plašā izvēlē nopērkami ziedu salonos.
- Ziedus iesaka likt vārtā vai labi nostādīnāt ūdenī, jo pretējā gadījumā ūdenī esošais izskīdūšais gaiss nosprosto ziedkāta kapilārus, un tie ātrāk virst.
- Lai dāliju gumi labāk glabātos, tos iesaka apstrādāt ar lapu koka ogles pulveri. Svaigi dalīta guma griezumam vietu apkaisa ar ogles pulveri un ļauj apžūt.
- Siltās un mitrās telpās dāliju gumus var labi saglabāt, ja tos apstrādā ar koka pelniem. Tā kā pelni ir sārmaini, tos nedrīkst kaisīt bez mēra.
- Gumus 10-15 min. mērcē tumši violetā kālijā permanganāta šķīdumā, pēc mērcēšanas apzvē — slimību ierosinātāji, kas atrodas uz guma virsmas, iet bojā.
- Rudenī gumu kodināšanai pret slimībām var izmantot kontaktedarbības fungicīdu ditānu M (10 l ūdens, 50 g preparāta). Mērcē 10-15 min.

«Dāliju Avīze»

Šonedēļ dzimšanas dienu svin
Pelēču pasta nodaļas priekšniece
Janīna Aleksandroviča,
Rimicāņu pasta nodaļas priekšniece
Aelita Kancāne,
Silajāņu pasta nodaļas pastniece
Jevdokija Jefremova.
«Novadnieks» sirsnīgi sveic jubilārus
un pateicas par laikraksta izplatīšanu.

Tirumam līdzīgs tavs darbigais
mūžs —
Ražens gan svelmē, gan vēji kad
pūš.
Atskaties, priecājies, rītdienu sveic,
Ieklausies — visi paldies tev teic.

**Laikraksts
«Novadnieks» un
pagastu padomes
sirsnīgi sveic jubilārus!**

- AGLONAS pagasts
* 50 gadi Albertam Lauskim
* 60 gadi Marijai Nīkiforovai
* 65 gadi Monikai Vīcupei
* 85 gadi Teklai Smanei
AIZKALNES pagasts
* 65 gadi Jānim Vaivodam
PELĒČU pagasts
* 70 gadi Janīnai Verzai
PREIĻU pagasts
* 50 gadi Antonam Putānam
* 75 gadi Francīskai Pīzelei
RIEBIŅU PAGASTS
* 65 gadi Edgaram Daukštam
RUDZĀTU pagasts
* 55 gadi Vilmai Zalānei
* 65 gadi Jevdokijai Iljinai
RUŠONAS pagasts
* 50 gadi Vasilijam Cvetkovam
* 60 gadi Fjodoram Fedotovam
* 80 gadi Bronislavai Anīnai
SAUNAS pagasts
* 70 gadi Monikai Anspokai
SILAJĀŅU pagasts
* 45 gadi Marijai Piskunovai
* 55 gadi Olgai Lisicinai
* 62 gadi Natālijai Zabalujevai
* 64 gadi Annai Arakčejevai
* 66 gadi Andrejam Kolesņikovam
* 69 gadi Feklai Andrejevai
SUTRU pagasts
* 60 gadi Rihardam Borovskim,
Anatolijam Vindulim
SĪĻUKALNA pagasts
* 60 gadi Bronislavai Liepsaldei
* 70 gadi Jānim Trokšam
TURKU pagasts
* 59 gadi Marijai Driksnai
* 63 gadi Jurim Vecelim
* 71 gads Jevdokijai Ivanovai,
Jānim Grudinskim
VĀRKAVAS pagasts
* 50 gadi Jevģēnijam Jakovļevam
* 65 gadi Bronislavam Lauskim
* 88 gadi Viktorijai Ziemelei

**Sveicam
pilngadniekus!**

- * Anitu Gāgu, Rudīti Vaivodi
Aizkalnes pagastā, Rihardu Brūderu
Galēnu, Vjačeslavu Gvozdevu,
Žannu Sorokinu Riebiņu pagastā.
Sagatavots pēc pagastu padomju
sniegtajām ziņām

SLUDINĀJUMI, REKLĀMA, LĪDZJŪTĪBA

**Pelēču pagasta padome
izsludina konkursu uz
galvenā
grāmatveža amatu.**
Tāl. uzziņām — 55635.

**Riebiņu pagasta padome
izsludina konkursu
kafējniecas celtniecībai
Riebiņu parkā.**
Pretendentiem pieteikties līdz š. g.
17. septembrim pie rajona apvienotās
būvvaldes arhitekta A.Poplavskā.

**Riebiņu pagasta
bērnudārzs pieņem
dažāda vecuma bērnus
no visiem pagastiem.**
Pieteikties pa tālr. 56902.

**Sludinājumus rubrikā
«Meklē darbu» un par
atrstām mantām
«Novadniekā» publicējam
bez maksas.**

**Pērk visa veida lopus
dzīvsvārā un gaļu.**
Tāl. 55743, mob. tel. 9199314.

**Z/s «Musino» iepērk cūkgaļu, aitas,
zirgus, jaunlopus, liellopus dzīvsvārā.**
Formē subsidijas.
Tāl. 9183601, 6461550,
23887, 55798.

**Z/s «Vidsētas» iepērk
jaunlopus, liellopus, aitas.**
Samaksa uz vietas.
Tāl. 55645, 55649, 55796, 6563019.

**Iepērkam mājlopus
gaļai.**
Tāl. 24147, 21956, 54-41779,
mob. tel. 9584184.

**SIA «AIBI» pērk liellopus, zirgus,
jaunlopus, aitas, cūkas.**
+12%, +18%.
Tāl. 4871185, 9478728, 9445135,
4871804.

**SIA «Ranko» iepērk
mājlopus dzīvsvārā.**
Samaksa tūlītēja.
Tāl. 42807, 46384, 44179,
mob. tel. 9161121.

Pārdod

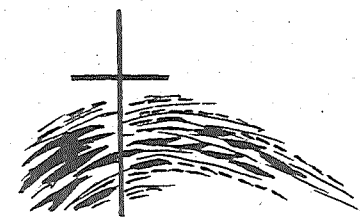
Ford Orion 1.4, 1988. g. Tāl. 9619686;
televizoru LG, divasīgo traktora piekabi. Tāl. 43335;
māju Rušonas pag., L.Šņepstos. Pie ceļa. Tāl.
54749;
ziemas kviešus 'Pāmjati Fedina' sēklai (sertificēti).
Tāl. 58529;
govi Aglonā. Tāl. 9856416;
labu govi. Tāl. 73547;
zirgu (7 g.). Tāl. 65057.

Irē

vai pērk zemi (1 ha) netālu no Preiļiem. Tāl.
6543429.

Dažādi

Vajadzīgi zemeņu rāvētāji. Tāl. 21329 vakaros.

Prom aizejošo neatsaukt, mēs zinām,
Un sevi satumstam, kad diena riet.
Mēs bieži saulei māti pielīdz.
Un vienmēr ticam — viņa neārzam»
**Izsakām līdzjūtību Antonam
Upeniekam, no MĀTES
uz mūžu atvadoties.**
Dienvidlatgales reģionālās
lauksaimniecības pārvaldes
kolektīvs

VID LATGALES REĢIONĀLĀ IESTĀDE INFORMĒ

Par savāktās savvaļas produkcijas pārdošanu

Uz tirdzniecību ar savvaļas produkciju (ogām, sēnēm) attiecas 1999. gada 18. jūnija Valsts ieņēmumu dienesta rīkojums Nr. 361 «Par personām (uzņēmējdarbības veidiem), kam nodokļu un citu maksājumu reģistrācija ir atļauta bez kases aparātiem un kases sistēmām», kurš paredz, ka Latvijas iedzīvotāji (fiziskas personas), kuras ir nomaksājušas pašvaldības nodevu, var pārdot savvaļas ogas un sēnes, neizmantojot elektronisko kases aparātu un neizsniedzot darījumu apliecināšu dokumentu (kvīti), tirgos un pašvaldību speciāli ierīkotās ielu tirdzniecības vietās.

Savukārt uz iedzīvotājiem, kuri pārdod savvaļas produkciju juridiskām personām, attiecas likums «Par iedzīvotāju ienākuma nodokli». Likums nosaka, ka gadījumā, ja

pārdevējs (fiziska persona) pārdod savvaļas produkciju kādam pircējam — juridiskai personai, tad šis pircējs — juridiska persona, neieturot no pārdevēja nodokli, aizpilda par katru pārdevēju (fizisko personu) «Paziņojumu par personai izmaksātajām ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamajām summām, kas nav saistītas ar darba attiecībām, neieturot izmaksas vietā nodokli», izsniedz to pārdevējam izmaksas vietā, kā arī iesniedz Valsts ieņēmumu dienestā līdz cetursknim sekojošā mēneša 15. datumam. Pārdevējs (fiziskā persona) ieņēmumus par pārdotajām ogām un sēnēm uzrāda iedzīvotāju ienākuma nodokļa gada deklarācijā un iesniedz Valsts ieņēmumu dienestā līdz sekojošā gada 1. aprīlim.

Sagatavoja G.Kraukle

Lauku darbu kalendārs

24. augusts. Bērtuļa diena. Bērtiņš. Bišu diena.
25., 26., 27. augusts. Labākais rudzu sējas laiks — trīs dienas pirms un trīs dienas pēc Bērtuļiem.
26., 27. augusts. Sēj salātus mēdens ražai.
26., 27., 28. augusts. Sēj puķes.
28., 29. augusts. Sēj atraitnītes, margrietīņas, ziemas nelķes.
30. augusts. Pārstāda rabarberus.
30., 31. augusts. Izgriez cerus, kas beiguši ražot.

22. augusts Mēness Dienvidu mezglā (Mēness lejupejas orbītas mezgls ar Eklīptiku) 6:27.
25. augusts Mēness fāzes maiņa — I ceturksnis 22:56.

«NOVADNIEKA» KALENDĀRS

Rajona padomē

- ◆ 22. augustā pulksten 11.00 sociālo, izglītības un kultūras jautājumu komitejas izbraukuma sēde Rudzātu speciālajā internātskolā.
- ◆ 22. augustā pulksten 15.00 dotāciju sadales un licencēšanas komisijas sēde.
- ◆ 24. augustā Liepājā pašvaldību izpildītāju sanāksme, piedalās A.Pastore.
- ◆ 29. augustā attīstības plānošanas nodaļas vadības un speciālistu tikšanās ar rajona skolu direktoriem.

Upmalas pagasts

- ◆ 25. augustā pulksten 14.00 maizes tēmai veltīti folkloras svētki Upmalas estrādē. Piedalīsies folkloras kopas no Preiļu un Daugavpils rajona.

Pulksten 22.00 Upmalas estrādē balle, spēle grupa «Tik un tā».

Stabulnieku kultūras nams

- ◆ 25. augustā pulksten 20.00 jaunības svētki. Pulksten 23.00 balle, spēle «Ziedonis un Ko» no Kokneses.

Aizkalnes tautas nams

- ◆ 25. augustā pulksten 19.00 jaunības svētki. Pulksten 22.00 atpūtas vakars ar vasaras kafējniecu.

Sutru kultūras nams

- ◆ 25. augustā pulksten 22.30 diskotēka «...un pašam patīk».

Pelēču kultūras nams

- ◆ 24. augustā pulksten 22.00 diskotēka «Hards» no Rēzeknes.

Galēnu kultūras nams

- ◆ 26. augustā pulksten 8.00 laukumā pie Galēnu kultūras nama Bērtuļdienas gadatirgus.

Pulksten 10.00 koncerts tirgus placī, bet pulksten 13.00 Lomu ciemā. Piedalās Malts pagasta pūtēju orķestris, ansamblis no Riebiņiem «Rjabinuška», Galēnu dramatiskais kolektīvs un folkloras kopa «Vydsmuīža».

Aicināti visi pirkt un pārdot gribētāji.

Riebiņu kultūras nams

- ◆ 25. augustā uz nakts diskotēku ielūdz didžeji Monsters, K.A.S.P.A.R.S., Mr. Djinn no Rīgas, Mārtiņš no Madonas, Spoon, WYACH, Gala no Rēzeknes. Uz lielā ekrāna datorgrafika.

Sagatavoja G.Kraukle